

حزب توده ایران و جنبش ۱۵ خرداد ۱۳۴۲

تک شماره ۲۰ ریال

اسناد سخن می گویند

از جنبش ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، شانزده سال میگذرد. در همان روزهای پرتلاطم، حزب ما، از طریق رادیوی پیک ایران، که نقش روزنامه‌ی روزانه حزب را بعهده داشت، ضمن دفاع بی‌قید و شرط از مبارزات مردم، به تجزیه و تحلیل رویداد پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ پرداخت تا حقانیت مبارزه خونین توده‌ها را اثبات کند.

دفاع اصولی حزب توده ایران از مبارزات مردم و پشتیبانی‌اش از روحانیت مترقی بعدی بود که رادیودولتی و جراید زیر فرمان ساواک، بزرگترین حملات را علیه حزب ما و رادیویک ایران روا داشتند. مجله خواندنیها نوشت:

«ارگان بی‌دینان دنیا، گاهی چنان از دین و روحانیت دفاع میکند که گویی وظیفه پیامبری برعهده دارد»

(خواندنیها شماره ۷۲، ۴ خرداد ۱۳۴۴)
دفاع حزب ما از ایزدیسون مترقی ضد رژیم شاه مخلوع، از مبارزان ضد دیکتاتوری و ضد امپریالیست، صرف نظر از تفاوت در عقاید سیاسی و مسلکی و مذهبی، از مشی اصولی حزب ما ناشی میشود و در سراسر دوران ۲۵ ساله گذشته، جزء لاینفک مشی ضد دیکتاتوری و ضد امپریالیستی حزب ما را تشکیل میداده است.

بر خلاف دعاوی پرمکروفریب مخالفان ما، دفاع حزب توده ایران از مبارزه روحانیت مترقی بر ضد امپریالیسم و ارتجاع، از مشی «فرصت طلبانه» و «سازشکارانه» ناشی نمیشود، بلکه این دفاع نتیجه برخورد علمی و اصولی حزب ما به مرحله انقلاب و ارزیابی درست نیروهای انقلابی در این مرحله است. خود فروختگانی که به اشاره سیا و ساواک، بحرکت در می‌آیند و نیز مخالفان رنگارنگ حزب توده ایران، مدام کوشیده‌اند تا به توسل به انواع دروغ‌ها و تحریف‌ها، تاریخ و سیاست حزب توده ایران، حزب طبقه کارگر ایران، را وارونه جلوه دهند. اینان، در این زمینه‌ها، علیه حزب ما خوارها کاغذ سیاه کرده‌اند.

گروه‌های مائوئیستی و شبه مائوئیستی، که از این فرهنگ منحن تحریف و تزویر بغایت برخوردارند، بویژه در این زمینه فعال‌اند.

لکن ماسک «انقلابی» که این انقلابی نمایان بر چهره داشتند، وادارشان میکرد که برای لطمه زدن به حیثیت و اعتبار حزب توده ایران، از در دیگری وارد میدان شوند. اگر مجله خواندنیها، دفاع حزب ما از روحانیت مترقی، وسیله حمله به حزب ما قرار میداد، این گروه‌ها، بقصد ایجاد اختلاف بین مسلمانان مبارز و حزب توده ایران، موضع حزب ما را در باره ۱۵ خرداد دگرگون جلوه میدادند و میدهند و میکوشند حزب ما را در برابر روحانیت مترقی و مسلمانان مبارز قرار دهند.

برای اینکه روشن شود که واقعاً ما درباره رویداد هفته خونین خرداد ۱۳۴۲ و روحانیت مترقی و امام خمینی چه گفته و چه نوشته‌ایم، به کلیشه شماره‌هایی از «مردم»، ارگان مرکزی حزب توده ایران، و مقاله‌هایی از مجله «دنیا»، ارگان سیاسی تئوریک حزب در این باره می‌پردازیم.

لازم به یادآوری است که رادیویک ایران هم در جریان رویداد هفته خونین خردادماه ۱۳۴۲ هم بعد از آن بارها و بارها در این باره مواضع اصولی حزب، و از جمله نوار سخنرانی امام خمینی، علیه رژیم شاه مخلوع را پخش کرده است.

در صفحات دیگر:

هفته خونین خرداد ماه

مردم - اول تیرماه ۱۳۴۲

به یاد خرداد خونین

مردم - پانزدهم خرداد ۱۳۴۳

روی سخن ما با پیشوایان دینی و روحانیون است.

مردم - پانزدهم مرداد ۱۳۴۳

تبعید آیت الله خمینی تعطیل بازار

مردم - پانزدهم آبان ۱۳۴۳

اعلامیه آیت الله خمینی

مردم - اول آذر ۱۳۴۳

روحانیون میهن پرست با قانون مصونیت و معافی

مستشاران آمریکائی مبارزه می‌کنند

مردم - پانزدهم آذر ۱۳۴۳

مردم از پیشوایان آزادیخواه و استقلال طلب دینی

پشتیبانی میکنند

مردم - اول دی ماه ۱۳۴۳

آیت الله خمینی در کجاست؟

مردم - پانزدهم اسفند ۱۳۴۳

در معرکه خاورمیانه

حکومت کودتا در سر اشیب خیانت تازه‌ایست

مجله دنیا - ارگان تئوریک و سیاسی

کمیته مرکزی حزب توده ایران -

شماره اول - سال پنجم - بهار سال

۱۳۴۳

تاریخ نوین ایران

مجله دنیا ارگان تئوریک و سیاسی

کمیته مرکزی حزب توده ایران -

شماره اول - سال ششم - بهار سال

۱۳۴۳

مروم

ارگان مرکزی حزب توده ایران

«بهره مالکانه» باج مالکانه است

بازنگران رژیم موجود همچنان مدعیند که از حقوق حقه دهقان ایرانی دفاع میکنند و با مالکان غاصب حقوق دهقان و تضاد اصولی دارند. ولی نظریه واقعیت زندگی کثرتی و شرایط کار اکثریت قریب به تمام ۱۵ میلیون دهقان و بررسی اقدامات و اظهارات رسمی مقامات دولتی کذب مطلق چنین ادعائی را به ثبوت می‌رساند و نشان میدهد که رژیم موجود با مالکان غارتگرانه تنها

حقوق ملی خلق کرد

باید برسمیت شناخته شود

سراجام حکومت کودتائی عبدالسلام عارف بهانور عراقی بیانه‌ای که در برابر کرد های عراق در پیش گرفته بود ، پایان داد و با آغاز جنگ بر ضد مردمی که خواهان بر سمیت شناختن حقوق ملی خود هستند ، چهره از نجاتی خود را در این مورد نیز آشکار کرد . آن گروه جابجایی که در آغاز به قتل عام کورنستا و دموکراتهای عرب دست زد ، اکنون با تمام تجهیزات جنگی با یورد کردن کردها پرداخته است . یکی از بزرگترین پیروزیهای انقلاب ژوئیه ۱۹۵۸ عراق ، تأیید این واقعیت بود که در عراق دو خلق برادر عرب و کرد وجود دارند . قانون اساسی موقت جمهوری عراق برای این دو خلق بقیه در صفحه ۱

نخستین زن کیهان نورد جهان

موفقیت بزرگ کیهان نوردان شوروی

بیکوفسکی و والنتینا ترشکوا ، کبته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی ، هیت رئیس شورای عالی اتحاد شوروی و دولت اتحاد شوروی ، اعلامیه‌ای خطاب بشاه تمشاق منتشر کرده‌اند . در اعلامیه گفته میشود که پرواز گروهی جدید دامنه اطلاعات بشریت را دوباره کیهان وسعت داده است . این پرواز نشان داده است که سفینه های کیهانی شوروی تا چه اندازه قابل اعتماد و مطمئن اند . در این اعلامیه از تمام دولتها و خلفا طلب میشود که سابقه تسلیحاتی خانه داده شود ، خلق سلاح کامل و عمومی اجرا گردد و برای پیروزی صلح در سراسر جهان مجاهده بعمل آید . در شرایط کونی جهان که دست نیرومند انسان یکی پس از دیگری برده از اسرار طبیعت بر میدارد و دوربنا های نشاط آوری در برابر بشریت قرار میدهد ، لزوم مبارزه با نیروهای که حاصل تمام این مجاهدات را به نابودی تهدید میکنند ، بیش از هر وقت احساس میشود . امپریالیسم خصم بی امان تکامل ، سعادت و رفاه بشری است . از اینجه گمبایی دانش بشری میتوان و باید برای بنای یک جامعه سعادتمند ، برکار از فقر ، کرسنگی و مرض استفاده کرد . ولی امپریالیسم دشمن رفاه و ثرفی جامعه بشری است . امپریالیسم ها از بسط دامنه دانش بشری ، برای بوجود آوردن سلاحهای مرگ و نیستی استفاده میکنند . بهمین جهت در شرایط پیشرفت برق آسای دانش بشری ، مبارزه با امپریالیسم ، افشاندن نقشه های تبهکارانه آن و مبارزه در راه حفظ و تحکیم صلح جهانی اهمیت خاصی احراز میکند . ما از موفقیت اخیر کیهان نوردان شوروی بسیار خوشحالم و آن را به حزب کمونیست و تمام ملل اتحاد شوروی صمیمانه تبریک میکنیم . کبته مرکزی حزب توده ایران نامه تبریکی نیز در این باره به کبته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی ارسال داشته است .

و تضاد اصولی ، ندارد بلکه این مالکان ، با توجه بشریاط کثرتی جهان و جمله ایران ، تکلیه گاه محکمه و مملکت بر از رژیم محمد رضا شاه نداشته و نمیتوانند داشته باشند . باوقبات مراجعه کنیم : اکنون در سراسر کشور موسم برداشت محصول است . دهقان زحمتکش ما همراجه برده و کشت خود را به ثمر رسانده است . رژیم که سنگ دفاع از منافع دهقان را بسینه میزند قاعدتاً میبایست در این موسم برداشت محصول برای دفاع از منافع واقعی دهقان اقداماتی بعمل آورده باشد . منافع حقه زراعی که تمام سال تا زانو در اجن و زانو بوده و یا با زل و فرزندانش در اقلاب سوزان مزرعه جان کند ، اجاب میکند که اکنون حاصل دسترنج خود را برای معاش خود و خانواده اش نگاهدارد . ولی چنین بقیه در صفحه ۲

پرواز کیهان نورد اتحاد شوروی ، والرئ بیکوفسکی و نخستین کیهان نورد زن جهان ، والنتینا ترشکوا در روز ۱۹ ژوئیه با موفقیت کامل پایان یافت ، و دو کیهان نورد شوروی در ساعت و محل مقرر ، طبق نقشه ، سلامت فرود آمدند . والرئ بیکوفسکی ۱۱۹ ساعت در حال پرواز بود و طی ۳۳ میلیون کیلومتر پرواز خود ، ۸۱ بار بدور زمین گردش کرد . والنتینا ترشکوا ۹۱ بار گرداگر زمین را پیچود . در پرواز گروهی جدید ، برای نخستین بار یک کیهان نورد زن اتحاد شوروی ، یک زن قهرمان ، در عرصه کیهان به پرواز آمد . خبر پرواز والنتینا ترشکوا به سرعت برق در سراسر جهان منتشر شد و تمام بشریت ترقیخواه را بوجد و سرور آورد . والنتینا ترشکوا که اکنون نام او از یافزود مردم جهان است کیست ؟ او یک دختر ساده شوروی ، یک کارگر نساجی است که با استفاده از امکاناتی که رژیم سوسیالیستی در اختیار او گذاشته و در تروشحات و استعداد خویش یک مأموریت خطیر تاریخی را با موفقیت بانجام رسانده است . امروز نه تنها ملل اتحاد شوروی بلکه تمام مردم جهان بحق میتوانند وجود این زن شامیر دل افتخار کنند . پرواز گروهی جدید موفقیت بزرگ نوینی برای دانش و تکنولوژی اتحاد شوروی بود . این پرواز یکبار دیگر ثابت کرد که دانش شوروی با چه سرعت و دقت شگرفی مدارج تکامل را یکی پس از دیگری می‌پایند و در عرصه کیهان به پیش میرود . این موفقیتها اتفاقی نیست ، اینها نشان دهنده سلامت ، استواری و انتظام رژیم سوسیالیستی شوروی است . رسونخ در عرصه کیهان و کشف اسرار آسمانها ، تنها موفقیت دانش اتحاد شوروی هم نیست . در تمام زمینه های حیات اجتماعی ، فرهنگی و اقتصادی اتحاد شوروی با ساعت و استواری به پیش میرود ، و روز بروز برتری رژیم سوسیالیستی را بر رژیم های سرمایه داری ثابت میکند . بهمناسبت پایان موفقیت آمیز پرواز گروهی والرئ

هفته خونین خرداد ماه

که تشنه اصلاحات اجتماعی اند بهواداری از شعار های که صریحاً ارتجاعی است برخوردارند . آنچه خود می‌پندارند ما را به چنین خرداد ماه برانگیختن چیز دیگری جز خواست دیرینه آنها یعنی سقوط رژیم محمد رضا شاه نبود . اگر در تظاهرات سابق شعار های ضد محمد رضا شاه در اثر ملاحظه از پائین و ارتش صریحاً مطرح نمیشد در نهضت روز های خرداد فریاد « مرده باد محمد رضا شاه ، در فضای ایران طنین انداز بود . در این روزها مردم بهتظار برودن رژیم آگفا نگردند بلکه به مقاومت قنال در برابر نیرو های صلح دست زدند . برای غلبه بر این نیروها جنبانوانه کوشیدند . حوادث هفته خونین خرداد ماه به بهترین ثابت کرد که بیات رژیم شاه که ایامه در اعتراض سروسامان میدهند درونی نیش نیست . رژیم شاه از هیچ پایگاه اجتماعی قابل اعتنائی برخوردار نیست . تکلیه که اصلی شده سرنیزه های خونریز است . فرار شاه از تهران بهترین دلیل بقیه در صفحه ۸

باز دیگر در مین ماهه های خشم و کین نایه سافعت ضد ملی و استبدادی محمد رضا شاه بنایه کشید . باز دیگر مردم اسیر و راجدیده ولی دلیر و غلبه ناپذیر ایران برای کسستن زنجیرها و بتلاش شگرفی برخاستند . هیچ دیده تیز بینی اگر در سطح حوادث نافذ نبود ، امواج تودمائی تظاهرات عظیمی را که دو هفته پیش در تهران و شهرستانها روی داد ناپذیده بگیری . دولت و محافل وابسته به سازمان امنیت میکوشند برای این تظاهرات جنبه ارتجاعی و ضد اصلاحات قنال شوند و حتی آنرا بقشر همین از مالکین سود پرست و روحانیون جاه طلبی نسبت دهند که بنیادعائی رئیس سازمان امنیت گویا با خارج نیز مربوط بوده اند . این همان نظریه رسمی است که در جریان دو هفته اخیر مکرراً بوسیله رادیو و مطبوعات دولتی انتشار یافته و خبرگزاریهای خارجی نیز آنرا در سراسر جهان بخش کرده اند . دولت و بلندگوباش چنین چاره میبندند که

دوگذشت شاعر و میهن پرست

بزرگ ترک ناظم حکمت

مرگ ناظم حکمت (دوشنبه ۲۳ ژوئن ۱۹۶۳) برای ملت ترک ، برای جنبش بین المللی کارگری و برای ادبیات جهانی ضایعه بزرگی بود . این ضایعه در هر جا که ملتها مبارزه می کنند ، در هر جا که آزادی صلح ، عدالت و آزادی است ، پرورده میشود احساس کردید . ناظم از همان روزگار جوانی به نهضت انقلابی ملت ترک پیوست . در ۱۹۲۷ دستگیر و به ۲۸ سال حبس محکوم شد . ولی تنگنای زندان نتوانست هریچه تاشنا یک ناظم را اسیر کند . اناری که وی در در زندان نوشت اروپا و آسیای آگاه و مبارزه را فرا گرفت . نهضت بزرگی برای آزادی ناظم حکمت بر پا شد و بالاخره دولت ترکیه در ۱۹۵۰ تحت فشار افکار عمومی همچنان به رهائی وی تن در داد . از این تاریخ ناظم حکمت در مهاجرت ، داغوش ملت های دوستدار و ستاینده آثار خویش بسر برد . او در همه حال سراینده مبارزات ملت ناپذیده ترک و هوادار پر شور امر بزرگ صلح بود . متأسفانه ملت ترک که هنوز در اسارت رژیم ضد دموکراتیک بسر میرود امکان نیافت که لائل عزای شاعر محبوب خویش را بوجه دلخواه و شایسته بر گزار کند . ولی در مسکو نمایندگان بسیاری از ملل شوروی و جهان با آخرین وداع ناظم حکمت رفتند و مطبوعات دموکراتیک جهان مراتب تجلیل خلق ها را بخاطر فرود وی تاز کردند . ما ضایعه در گذشت ناظم حکمت را به حزب کمونیست برادر ترکیه ، به ملت ترک و بخانواده ناظم تسلیت میکنیم .

دولت و بلندگوباش چنین چاره میبندند که گردان دهها هزار نفری که در تهران و شهرستانها به خیلانها آمدند و همه جانی شاه و دولت وی دست بنمایش زدند فریب خوردگان و بر انگیزندگان مشتئ عناصر واخونده و مزدور بوده اند که هدفی جز عزت و تخریب و مخالفت با اصلاحات ارضی و آزادی زنان نداشته اند . دولت برای اثبات نظر خود و منجم ساختن مجموع نهضت ، وقوع برخی اتفاقات را از قبیل آتش زدن پلک دانشگاه ، حمله به زنانی حزب ، تخریب بنیمنی از اماکن و کشتن علامت ، دور و هجوم برخی از مغزها را که بوسیله عده معزوم و امیدی انجام شده است دست آویز قرار داده بدین وسیله میخواست کشتار سیلانه و امانل خلاف آزادی خود را توجیه نماید . در اینکه محافل ارتجاعی کوشیده اند در ایام عزاداری از احساسات مذهبی عده ای سوء استفاده کرده گروهی از افراد عقب افتاده و متعصب را باهمال و ترغیب چهلانته ، ضد ترقی و برخلاف انسلیت برانگیزند و حتی شمارهایی علیه اصلاحات ارضی و آزادی زنان در میان تظاهرات مردم بخش نمایند شکی نیست . چه بسا که خود مقامات دولتی عده ای از اینگونه افراد را بیان تودهها بمنظور لکه دفر کردن تظاهرات مردم و ایجاد زمینه بیری سرکوب نهضت گسیل داشته باشند . ولی بهر صورت این اعمال را به حساب کابینه تظاهر کنندگانی گذاشتن و دهها هزار نفر از مردم تهران و شهرستانها را که علیه حکومت ضد ملی و استبدادی شاه قیام کرده تحت شمار های ستوط شاه ، آزادی زندانیان سیاسی و تأسیس انجمنیات آزاد بمرکت در آمده اند ، بعنوان مرتد و مزدور قلمداد کردن جز منافی به منظور توجیه کشتار های لیبغ و اعمال ضد انسانی دولت نیست . آنچه مسلم است اینست که در تظاهرات خرداد ماه این قبیل برداشت فرمی است . مهم توجه باین حقیقت است که اگر ناخشود و نفرت از رژیم محمد رضا شاه در درون جمله ایران ایجاد نشده بود ، اگر مردم منظر فرستی برای از کوبنه و خشم خویش نبودند ، آنرا با چنین نیرویی نمیتوانست دهها هزار تن از او فرود هیچ تظاهراتی و جنبشهای میدانی نبود با آنها را با چنین شور و شوق و جنبشهای میدانی نبود با محمد رضا شاه بکشند . مردم ایران این تبلیغات را باور ندارند ده هزاره نفر از مردم زحمتکش کشور ما

مزموم

ارگان مرکزی حزب توده ایران

«دولت روشنفکران»!

بیاد خرداد خونین

یکسال از حوادث خونینی که طی آن هزارها نفر از هم میهنان ما در تهران و مشهد و تبریز و قم و شیراز و سایر شهرستانها به نیز سلسله‌های شاه ازبانی در آمدند، گذشت. در چنین روز هائی که مصائب باایام عثوورا بود مردم طبق معمول بسوگواری مشغول و دستها برای تظاهرات مذهبی طبق سنت قدیمی در بازارها و خیابانها در حرکت بودند. هر کس میداند که دهها هزار نفر زن و مرد و کودک هر یک بنحوی در مراسم عثوورا شرکت میکنند. حتی کسانی هم که مستقیماً در مراسم عزاداری شرکت نمیکند بقصد تماشا می‌آیند آنها بمرآه هم نگاه نمیشدند روی می‌آوردند. در تهران بازار و خیابانهای اطراف آن و جنوب شهر لبریز از زن و مرد و کودک میشود بطوریکه عبور و مرور را دشوار و پر زحمت میکند.

تودمصدیده وظاوم مردم کم رژیم کنونی هر گونه راه دادخواهی و ابراز عثده را بر آنها بسته است در این مراسم که ریاکارانه از طرف حکومت به مجاز شمرده میشود و با یادآوری وقایع کربلا و ذکر مصائب حسین بن علی و کسان او به بدبختی ها و مصائب خویش نیز فکر میکنند. کینه و نفرت مردم سوزند و لشکر روان آنها تنها مربوط به ستمگری و بیاد خلفای فاسد بنی امیه نیست. ناله و ضجه زنان و مردان اظطاف مشغولان زیاد آسمان نیروور بلکه بیشتر متوجه بیعدالتی‌ها و زنجشائی است که هر یک باوعی دلچرا حل کنند.

در چنین حالت روحی و در چنین تجمی عظیم سال گذشته بیکبار عثده دلها لرزید آنچه دردل مردم بیه در صفحه ۹

است و آن دبیر دبیرستان شهید که ماهی ۳ الی ۵ هزار ریال حقوق دارد و هفت سر نانخور «میراثی جز پنج و فقر از پسر ندارد» میان او و هیئت حاکمه ایران انبوهی از سر نیزه و توپ و تانک فاصله است یک روشن فکر دیگر. حسنعلی منصور در صف امیران و زمین دارن و سرمایه‌داران بزرگ ایستاده و حکومت خود را سیرانان ساخته است. این دبیر دبیرستان شهید در صف سبنوایانی نظیر خود، در صف سایر دبیران و زحمتکش، در صف کارگران و دهقانان ایستاده و مانند آنان آماج سوزنیوها و گلوله‌های حکومت منصور و امثال آن است. میان این دو نوع روشن فکر از لحاظ منافع اجتماعی هیچ گونه وجه مشترکی وجود ندارد. این دو نوع روشن فکر نمیتوانند درباره مسائل اساسی اجتماع ما فکر واحد داشته باشند. و که حال غرقه در دریا ندانند خفته بر ساحل.

البته در کشور های کم رشد - بویژه در کشور های کم رشد - روشن فکران دارای نقش متری مهمی هستند. زیرا که آنها در اثر آشنائی با رموز استعمار داخلی و استعمار خارجی و در اثر اینکه فشار امپریالیست ها و دستیارانشان را بر سر دوش خویش حس می کنند طبیعتاً در صف مبارزات ملی و ضد استعماری قرار میگیرند. این وضع اکثر روشن فکران است. ولی آن عده روشن لکرانی که بقصد منافع طبقاتی خویش در کنار استبداد و استعمار فرار دارند و با خود را بدستلزمند استبداد فرورخته‌اند از این آکورت جدا هستند. آنها چراغ راهنمای زدان و غایبگران اند نه بیه در صفحه ۳

دولت منصور در تبلیغات خود میخواید چنین جلوه دهد که چون عدلی از وزیرانش دکتر و لسانیه و صاحب‌مدارک عالی تحصیلی هستند این دولت دولت روشن فکران است.

ولی هر فرد عدلی - که دارای مدارک عالی تحصیلی هم نباشد - این نکته را بخوبی میداند که روشن فکران ایران همگی از طبقه زمین و دارای منافع واحدی نیستند. حسنعلی منصور با ثروت هنگفت خانواده‌اش با میراث ریشه داری از اریستوکراسی با بیرون چند جنبه محافل حاکمه ایران یک روشنفکر

دو خط مشی متضاد اقتصادی

ما میتوانستیم از راه استفاده مستقل از منابع نفت، از طریق ملی کردن مؤسسات امپریالیستی در ایران، از راه ضبط بلاعرض املاک ملاکان و نپرداختن باج سیبل باین فقره، از طریق اجراء سیاست مالیاتی صحیح، از طریق کاهش جدی مخارج نظامی، از طریق استفاده نیرومند از بازار داخلی، از طریق بسط بازار صادراتی امر تراکم را بدون احتیاج به فرجه های اسارت اور امپریالیستی انجام دهیم. ما در مقابل سیاست تراکم تا سالم رژیم سیاست تراکم سالم، ملی را مطرح میکنیم و برآنیم که وجهه تراکم باید صرف رستاخیز صنعتی و کشاورزی کشور گردد.

خصیصه سوم - سیاست اقتصادی دولت بسط سرمایه داری کومبرادری برپای بخش دولیست. باید دانست که بخش دولتی اقتصاد ما یک بخش ضد امپریالیستی و دموکراتیک نیست و ناگون خدمتگوار سرمایه داری ایران بوده است. باین حال از آنجا که در این بخش قدرت استعالم مثبت وجود دارد، یعنی میتواند با استقلال اقتصادی و به تحول متریکی مبرور کنگ کند. ما خواستار حفظ و تقویت این بخش هستیم. بر عکس دولت میخواید بخشی دولتی اقتصاد را تضعیف کند و سیاست بسط و تقویت سرمایه داری خصوصی کومبرادری را در پیش گیرد. ما دوباره تصریح

سیاست اقتصادی رژیم موجود ایران (که طیرم نوع نخدمت وزیرها مایهت آن تغییر نکرده و مل‌سالمهای اخیر مستمراً دنبال و اجراء شده و دولت منصور اجراء کامل آنرا در برامه خود قرار داده است) دارای پنج خصیصه زیرین است:

خصیصه اول - اجراء سیاست درهای باز برای ها و سرمایه های خارجی و تشویق همه جانبه سرمایه‌گذاری امپریالیستی از امریکای انگلستان و فرانسه و ایتالیا و آلمان غربی و ژاپن و غیره. این سیاست منجر باحتلال جدی زندگی سالم اقتصادی کشور، فروزی واردات بر صادرات، عدم تعادل فاحش پرداختها، فرار دائمی ذخیره ارز کشور و رخته روز افزون انحصار خارجی در انصاج اقتصادی ما شده است. این سیاست را ممکن نیست کیکه ذره ای دلسوزی برای منافع ایران دارد تأیید کند. حتی بسیاری از سنگگویان رژیم کنونی نیز بارها از آن تفتیح کرده اند ولی علیرغم همه اینها کماکان با شدت و قدرت ادامه دارد. ما در تقال سیاست درهای باز، سیاست حمایت گمرکی و کوتاه کردن دست سرمایه های خارجی از اقتصاد کشور، سیاست حمایت از تولید و بازار داخلی را پیشنهاد میکنیم.

خصیصه دوم - سیاست ایجاد تراکم سرمایه ازطراخ وام و اعتبار از امپریالیستها و دادن منابع ثروت ایران بتاراج خارجیت. عثده‌هایی ایران در سالهای اخیر از محل نفت و وام بود. بردی نیست که یک بارزگانی پرسود نفت بدست درهای عواید سرشار از این ثروت طبیسی وطن ما درصورتیکه بر اساس حفظ استقلال اقتصادی کشور باشد مورد اتقاد کسی نیست. آنچه مورد اتقاد است این شیوه باز گذاردن دست نفتخواران جهانی برای تاراج منابع عظیم نفتی ماست. چندی پیش روزنامه انگلیسی ناپهز مالی ضمن بیان منافع انگلستان در خاور میانه، امکان آنرا که در کشور های عربی دودی نفت خود را بدست گیرند و آنرا مستقیماً در بازار جهان بفروشند بررسی کرده و پلین نتیجه رسیده بود که در جهان امروز این کار فعلاً شدنی است. تراکمی که اکنون در کشور ما از طریق ناسالم و ضد ملی انجام میگردد تازه بدون آنکه بما نمراد برساند، از طریق فعل و انفعالات متدد دوباره بجنب امپریالیستها میرود و تنها وسیله ای است برای آنکه اقتصاد ناسالم ما موافق میل و نجویز و در جهت سود آنها بچرخد. ما میتوانستیم با ایجاد یک تراکم سالم اقتصادی و صرف آن برای تقویت پایه صنعتی و کشاورزی کشور، ایران را در جاده رشد صحیح و امید بخش بیکتیم.

انتر ناسیونالیسم پرولتری در عمل

آسوان - آسوان - بیوان مظهر دوستی دو کشور استقلال میکردند.

تراج سفر لاریخی رئیس دولت شوروی بجمهوری متحده عرب در اعلامیه مشترک باخود که روز ۲۴ ماهه در پایانبساتر نیکیکتابت خروشیش باوقار رسیده تالیف شده‌است. بموجب این اعلامیه اتحاد شوروی موافقت کرده است در اجراء زمین برانه بنجساله مصر (برای سالیهای ۱۹۵۰-۱۹۷۰) و بازگشاده ساتمغان مرحله عمده سدالمانلی در ساختمانی یک کارخانه بزرگ و مدرن و آهن‌ظرفی یک میلیون تن فولاد در سال، در ساختمانی کارخانه ماشین سازی سنگین ودر ساختمانی چندین کارخانه برق حرارتی و آبی و جمهوری متحده عرب کمک کند.

اینها کمک هائی است که اتحاد شوروی در سالیهای آینده نزدیک به مصر خواهد کرد. ولی هم اکنون نیز از طرف اتحاد شوروی در زمینه اقتصادی و فنی کمک های بزرگی آنگشور ببول میگردد. در اعلامیه مشترک مربوط به مذاکرات میلت نیکیکتابت خروشیش رئیس هیئت وزیران اتحاد شوروی و جمال عبدالناصر رئیس جمهوری متحده عرب بدینمناسبت گفته شده‌است:

«طریق با اساسی ورضامندی کامل خاطر نشان ساختند که تعهدات مشترک ناشی از قرار داد های مربوط به همکاری اقتصادی و فنی با احراز موافقت و در موعد مقرر بانجام برسد و فنی بجهت این امر عده زبانی مؤسسه صنعتی که کمک اتحاد شوروی ساخته شده در جمهوری متحده عرب بکار افتاده و ایرت مؤسسات محصولات اعلامی بیرون میدهند که در گذشته کلا باجزا اخرجاز جمهوری متحده عرب وارد میشد... در حال حاضر در جمهوری متحده عرب ساخته‌انتهای بزرگی در زمینه الکترونیکسکینز کشور و احداث قریب صد مؤسسه صنعتی انجام میگردد... سازوکارهای شوروی تعهدات خود را در زمینه ساختمانی ۷۰ مؤسسه و از جمله در زمینه ۲۵ مؤسسه صنعتی ۲۵۰ مرکز آموزش و نیز در ساختمانی مؤسسات زمین شناسی و غیره انجام داده اند. بسیاری از این مؤسسات پایه های رشته های صنعتی جدید در آن جمهوری هستند»

ساختن این مؤسسات بویژه ساختمانی مؤسسانی که در ظرف سه سال آینده با همکاری اتحاد شوروی در مصر ساخته خواهند شد استقلال کامل اقتصادی آنکشور را در لبال امپریالیسم تأمین میکند.

بیه در صفحه ۳

مسکو تازه بیلا رهبر الجزیره را بدرقه کرده بود که قاهره با آغوش باز با استقبال خروشیش شتافت. این نخستین بار بود که نخست وزیر نخستین کشور سوسیالیستی جهان در قاره افریقا به سرزمین عرب پل میگذشت. مسافرت خروشیش به مصر بیش از ۲ هفته (از ۹ تا ۲۵ مه) بطول انجامید. در جریان این مسافرت میان رهبران دو کشور بیروموت مسائل مختلف مربوط به تحکیم دوستی و توسعه بیش از پیش همکاری دو کشور، بیروموت اوضاع کنونی جهان، مبارزه آزادیبخش مال حرب، وحدت نیرو های مبارز ضد امپریالیسم، ضد استعمار کهنه و نو تبادل نظر بعمل آمد.

مسافرت نیکیکتابت خروشیش با واقعه‌ای که در زندگی مردم جمهوری متحده عرب حائز اهمیت تاریخی بزرگی است معلق بود؛ در ایام الحالت خروشیش نخستین مرحله ساختمانی سد العالی بیابان رسید و عربان نیل، یکی از قریب ترین رود جهان گرفته شد و این رودخانه مسیر باستانی خود را در آسوان تغییر داد.

سد آسوان بطوریکه بدینام، علیرغم طولته ها و دشمنی که از طرف استعمارگران امریکا و انگلیس و فرانسه و غیره برای جلوگیری از ساختمانی آن بعمل آمد، بکمک کار شناسان شوروی، با پروژه های شوروی و با اعتبار و اگیزاری اتحاد شوروی و با پشتیبانی شوروی احداث میگردد.

درباره اهمیت سدالمانلی کابلیت یادآور شویم که با احداث آن دریاچه بزرگی بطرفی ۱۵۰ میلیارد متر مکعب در پشت دیوار سد بدیده میآید و با آب آن میتوان صد ها هزار هکتار زمین نشنه و سوزنه وادی مصر را سیراب کرد و از زمین های پر قوت آن حاصل‌اروان برداشت. علاوه بر این کارخانه برق آبی کوه پیکری که برپای رود ساخته میشود هر ساله دیارده کیلوات ساعت نیروی برق بکشور خواهد داد. استفاده از این مرسه صنعتی عظیم به پیشرفت عمومی اقتصاد مصر کمک مؤثر خواهد کرد و کارمندی کردن را در آنکشور بسی تسریع خواهد نمود.

ولی اهمیت سدالمانلی منحصر به جنبه اجتماعی آن نیست. این ساختمانی همانطور که جمال عبدالناصر تصریح کرد مظهر دوستی اتحاد شوروی و مصر است و بهین جهت هم خروشیش در طول مسافرت خود به هر شهر و آسوان که میرفت مردم را او با فریادهای

منافع ملی ایران مستلزم دوستی با کشورهای عربیست

سیاست رژیم شاه در تمام زمینه های حیات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی با منافع ملی میهن ما در تضاد آشکار قرار داده. ما در اینجا فقط از سیاست خارجی رژیم شاه صحبت میکنیم. در هفته‌های اخیر نبرد تبلیغاتی بزرگی در ایران برضند کشور های عربی ودر درجه اول برضند جمهوری متحده عرب و رئیس جمهور آن جمال عبدالناصر آغاز شده‌است. بهانه این مبارزه مطالبی است که ظاهراً یک روزنامه منطبه در کویت در مورد خوزستان ایران نوشته است. بنظر ما اگر این روزنامه یا هر روزنامه خارجی دیگر مطالبی برضند استقلال و حاکمیت ایران نوشت، میتوان و باید به آن جواب داد. ولی آیا مندرجات یک روزنامه کویتی میتواند مستند فضاوت در باره سیاست کشور معتبری مانند جمهوری متحده

بیه در صفحه ۲

مردم

عبدالکریم بهرامی

یک دولت و دو مشی متضاد اقتصادی

دولت تصمیم به فروش کارخانه های دولتی گرفته است. استدلال اساسی آن این بود که اولاً کارخانه های دولتی خوب اداره نمیشوند و ضایع میباشند. ثانیاً و به همین دلیل صنعتی کردن ایران باید از راه سرمایه گذاری خصوصی انجام گیرد. همزمان با این تصمیم دولت لایحه حمایت صنعتی را تصویب رساند که بموجب آن کارخانه های صنعتی و بازرگانی باید از طرف دولت حمایت شوند تا از تعطیل کارخانه ها جلوگیری بعمل آید. و چون تأیید کننده خود دولت است - چنین کارخانه های باز هم به طور عمده در اختیار خود دولت قرار میگیرد. به طوری که جمله تقریباً ۱۰۰ کارخانه در تعداد مختلف کشور بواسطه مشکلات مالی و بدست بانکها و مؤسسات دولتی یا بانکی نیز دولتی افتاده است.

ملاحظه میگردید که بات دولت در یک مسئله مشخص یعنی صنایع - در عین حال دو مشی متضاد در پیش گرفته است. و چنین تضادی که نتایج زیان بخش آن آشکارا دیده میشود، ناشی از سیاست ناعقلی است که برخلاف مصالح ملی ما اتخاذ شده است.

از زمانی که دولت تصمیم به فروش کارخانه های دولتی گرفته - ما بارها متذکر شده ایم که این تصمیم ضرر و صریح و مجموع اقتصاد ایران است - زیرا ما به عنوان یک کشور سرخ و هدهد صنایع ایران و ایجاد صنایع نسکین که اساس صنعتی کردن است - لایحه اش (سرانظر از مجو تصاویر امپریالیسم و رژیم ایران - رینزی) داشتن سازمان متضاد و بیا تشه و امکان سرمایه گذاریهای نظیر است - ایجاد چنین تضادهایی هم فقط با حفظ و بزرگوار با توسعه بخش دولتی ممکن است - کذا به از این حفظ و توسعه بخش دولتی نتیجه مناسبت را برای تکامل آن اقتصاد کشور از راه رشد غیر سرمایه داری فراهم میکند - که تنها از این راه برودن تحت مانده گی میهن ما است - ولی محافظ حاکماتی ایران که با صلاح دید امپریالیسم دست باعه این نکته مخافتند - بطریق مختلف از جمله با فروش کارخانه های دولتی و بطور کلی با تضعیف و حذف بخش دولتی در اقتصاد ما - میخواهند یکی از پایه های را که به باقیه موجب رشد سریع اقتصادی و ایجاد و تحکیم استقلال اقتصادی میهن ما است - از بین ببرند.

شعبه ۱ - استقلال - استقلال در مورد ضرر دادن کارخانه های دولتی - سوسی خود معاف حاکماتی ایران بر میگردد که دولت را در دست دارند. در فساد دستگیره دولتی و بی لیاقتی زمامداران از یک طرف و فقدان حمایت قوامی از صنایع داخلی از طرف دیگر - مسئولیت اساسی را بخود معاف حاکماتی ایران است - ولی جاب اینجاست

روزنامه «شعله جنوب» ناشر افکار تشکیلات حزب توده ایران در خوزستان میگوید:

بیماری در خوزستان

کشور ایران از نظر منابع زیر زمینی « در درجه اول نفت بسیار غنی است و نسبت به جمعیت آن اگر درست بهره برداری شود تنها در این کشور بیکار و گرسنگی یافت نمیشود بلکه میتوان ایران را یکی از پیشرفته ترین کشورهای جهان دانست. اما در کشور ما پرخرج سرمایه های طبیعی و مالی بجای اینکه باعث ترقی و ممالک و تأسیسات مردم باشد بلای جان ما گشته است. حکومت نژادگرای کودتا پس از سالها تلاش و کوشش بسر نیزه و باتون برای حفظ پایه های لوزان خود متوسل شده و ملی شدن صنعت نفت خونهای جوانی شهید را نثار کرده با اعمالی قیصر داد کنسرسیوم نفت جنوب استقلال سیاسی و اقتصادی کشور را از بین برده و سپس عاملان استعمار در حدود پانزده هزار نفر از کارگران آگاه و جوانان با انرژی شرکت نفت را به عنوان «سالی دو ماه» (۱) و بجزم «عدم احتیاج» از کار برکنار ساخته و برسرین بیکاران افزوده است. شرکت «کنسرسیوم نفت» پول مدت چهارروز حقیقیه بقیه در صفحه ۲۱

نماینده حزب کار میگوید:

سازمانهای نظامی و سیاسی و جاسوسی انگلستان و خاور میانه

در خدمت شرکتهای نفتی هستند

روزنامه «نومانیت» تحت عنوان «میکاردو رهبر حزب کارگر می گوید» بنیاد سیاست بریتانیا را در خاور میانه تغییر داد، چیزی از لندن درج کرده است. بدین مضمون: بیان میکاردو عضو کمیته اجرایی حزب کارگر در مجتبی گفت: « فعالیت ما در زمینه های نظامی و دیپلماتیک و جاسوسی در خاور میانه که به بهی صدها مایوت در سال برای مؤبدان انگلیسی تمام میشود. فعالیتهاست از مصرف بیت العالی برای نگهداری نیرو های پلیس به منظور دفاع از منافع و افزایش سود و کلاهپوشانی نفتی. اگر شرکتهای نفتی انگلستان از راه معاملات شرافتمندانه و نه از راه توسل به سر نیزه نفت را خریداری میکنند - اینکار به کاهش مبنی در سود سهامداران این شرکت ها منجر میشد. ولی در عوض مایه خرسندی فراوان مؤبدان انگلستان می گردید و نتیجه بهتر دیگر آن این بود که بسیاری از سرزبانان انگلیسی را از این و محرومیت و خطر بیرونی می کشید.»

این اظهارات بیان میکند از این لحاظ که باز دیگر از شیوه های غارتگرانه و باید امپریالیسم برده بر میدارند سند جانبی است - بیان میکاردو صریحاً می گوید که سربازی فعالیت انگلستان در خاور میانه اعم از نظامی و سیاسی و جاسوسی برای حفظ و افزایش منافع کمپانیهای نفتی است - ما از این اعتراف یکی از سفینگیان حزبی که اکنون قدرت را در انگلستان در دست دارد اتخاذ سند می کنیم.

پیشنهاد های یان میکاردو به امپریالیسم بریتانیا برای « اجراء عملیات شرافتمندانه» به نظر ما اندرز کونی بی ثمری است. مردم ایران با مبارزه خود خواهند جاسوسی آنها خلاص کنند و بدنبال این پندار واه نیستند. که خود این شرکتهای غارتگر « معاهده شرافتمندانه» را جانشین استعمار بیرحمانه سازند آنچه که برای مردم ایران مهم است قطع مدتهای استعمار است نه تغییر شیوه های آن

وام دانشگاه

مدتی از آغاز سال تحصیلی گذشته است و اخباریکه جسته و گریخته در مطبوعات تهران نوشته میشود این حقیقت مسلم را تأیید میکند که هنوز جمع کثیری از دانشجویان به علت عدم بضاعت مالی نتوانسته اند نام نویسی کنند.

پولی کردن تحصیلات متوسطه و عالی مشکل روز خانواده ها شده است. در شرایطی که باطرف مجلسیان «زندگی برای کسانی که حتی تا ۱۰۰۰۰ ریال در آمد ماهانه دارند طاقت فرساست» دریافت شهریه های ۱۶۰۰ تا ۳۵۰۰۰ ریالی از مردم مسخره است. اما راه حلی که دولت برای حل این مشکل اندیشیده است بنوبه خود مضحك و خنده آور است. روزنامه ها نوشته اند دولت مبلغ پنج میلیون ریال در اختیار دانشگاه گذارده است تا دانشجویان وام داده شود و دانشجویان بتوانند شهریه خود را پرداخته و نام نویسی کنند.

عدم ثبت نام هزار ها دانش آموز و دانشجوی « هنگامی که قریب دو ماه از آغاز سال تحصیلی میگذرد نشانه آنست که اکثریت مطلق خانواده ها قادر به تحمل بار گران شهریه نیستند. این واقعیت بجای آنکه دولت را پندار کنند و او را وادار بجبران سیاست غلط و اشتباه آمیز خود نماید، او را باین فکر است. بودجه وزارت جنگ « واندازماری و شهرستانی کل کشور بالغ بر ۱۶۰۰۰ میلیون ریال یعنی ۱۵۸ برابر بودجه دارویی وزارت بهداشت است. حتی بودجه وزارتخانه زائد و بیصعری چون وزارت دربار چندین میلیون ریال بیش از بودجه داروی مردم است. هیئت محاکماتی که با یکدست تا شاهی آخر در آمد لایچیز مردم را بهانه مالیتهای گوناگون می رباید و بدست دیگر میلیون میلیون خرج دستگهای بگیر و ببند و بی و بر خود میکند حق دارد خود را از مردم بداند و توقع امتداد کند» چنین هیئت حاکماتی «مردم مردم است و دیر یا زود آتش خشم مردم در او خواهد گرفت.

اغیراً خبری در روزنامه های تهران انتشار یافت مبنی بر آنکه بر بودجه دارویی وزارت بهداشت که تاکنون ۱۲۰ میلیون ریال بوده ۷۵ میلیون ریال اضافه شده است.

بنا به احتیاجی که روزنامه پیام امروز در این باره نموده است تا کانون برای هر نفر در سال فقط ۶ ریال یعنی معادل بهی ۶ عدد قرص ویتامین B بودجه دارو منظور شده و افزایش رقم نانچیز ۷۵ میلیون ریال با توجه به سرشکن شدن آن بین ۲۱ مایوت نفر جمعیت ایران رقم ۶ ریال را فقط به ۹ ریال بالا می برد» حاجت « به توضیح نیست در کشوری که فاقد ساده ترین وسیله پیشگیری و بهداشت است و انواع بیماریها بر جان مردم تسلط دارد اختصاص فقط ۹ ریال بودجه سرانه دارو چه جنابت وحشتناکی است. اما هیئت حاکماتی که در مورد حفظ سلامت و حیات مردم چنین سلفه است در مورد مصرف خود تا بخواهد مسرف و بقال است. دولت برای بودجه دارویی وزارت بهداشتی که با حیات و سلامت میلیون ها مردم بیچاره و نالان بستگی مستقیم دارد» ۱۲۰ میلیون ریال منظور میدارد اما برای ساختمان فقط یک سالن مجاس شورابا ابراهیم جزایر تهران ۱۲۰۰ میلیون ریال خرج میکند. سال گذشته روزنامه ها افشا نمودند که برای ساختمان ۳۶ اطاق مهمانسرای شاه عباس در اسفهان ۳۷۰ میلیون ریال خرج شده و نیز وزیر اسبق فرهنگ اعتراف نمود که برای آنکه روزندان رجال و اشراف مجبور به تعدیل در مدارس عمومی نباشند ۲۰۸ میلیون ریال برای ساختمان یک مدرسه ۱۵۰ نفری در حصارک خرج شده است. از این مبالغه ها که بگنورم. مقایسه ارکام بودجه نیز بقیه خود چالب

تبعید آیت اله خمینی تعطیل بازار نهران

منابع دولتی ایران خبر داده اند که آیت اله خمینی بانهام و فعالیت خلاف مصالح ملی و امنیت ممالک و از کشور تبعید شده و او را در هورامانی نشاندند که بصوب ترکیه مقرر شده است. خمینی مخالف سرسخت اصلاحات شاه بوده است و در اظهارات خردا شرکت داشته است.

آیت اله خمینی از زومه روحانیون بنامی است که من سالهای اخیر با رژیم مستبد شاه مبارزه می کنند و بابت سبب مورد آزار و تهنیب و تعذیر واقع میشوند. بیان رادویی اینها دائر به مخالفت آیت اله خمینی با اصلاحات شاه و با اظهارات خود با استبداد شاه است نه با اصلاحات تطبیق نمی کند.

تبعید آیت اله خمینی موجب از خشم و نفرت نسبت ب رژیم شاه برانگیخته و هم اکنون که این خبر چایب میرسد بازار تهران تعطیل شده است. ما بنوبه خود باین تجاوز خودسرانه مقامات رژیم کودتا نسبت به آیت اله خمینی متعجبیم.

چند مقایسه

اغیراً خبری در روزنامه های تهران انتشار یافت مبنی بر آنکه بر بودجه دارویی وزارت بهداشت که تاکنون ۱۲۰ میلیون ریال بوده ۷۵ میلیون ریال اضافه شده است.

بنا به احتیاجی که روزنامه پیام امروز در این باره نموده است تا کانون برای هر نفر در سال فقط ۶ ریال یعنی معادل بهی ۶ عدد قرص ویتامین B بودجه دارو منظور شده و افزایش رقم نانچیز ۷۵ میلیون ریال با توجه به سرشکن شدن آن بین ۲۱ مایوت نفر جمعیت ایران رقم ۶ ریال را فقط به ۹ ریال بالا می برد» حاجت « به توضیح نیست در کشوری که فاقد ساده ترین وسیله پیشگیری و بهداشت است و انواع بیماریها بر جان مردم تسلط دارد اختصاص فقط ۹ ریال بودجه سرانه دارو چه جنابت وحشتناکی است. اما هیئت حاکماتی که در مورد حفظ سلامت و حیات مردم چنین سلفه است در مورد مصرف خود تا بخواهد مسرف و بقال است. دولت برای بودجه دارویی وزارت بهداشتی که با حیات و سلامت میلیون ها مردم بیچاره و نالان بستگی مستقیم دارد» ۱۲۰ میلیون ریال منظور میدارد اما برای ساختمان فقط یک سالن مجاس شورابا ابراهیم جزایر تهران ۱۲۰۰ میلیون ریال خرج میکند. سال گذشته روزنامه ها افشا نمودند که برای ساختمان ۳۶ اطاق مهمانسرای شاه عباس در اسفهان ۳۷۰ میلیون ریال خرج شده و نیز وزیر اسبق فرهنگ اعتراف نمود که برای آنکه روزندان رجال و اشراف مجبور به تعدیل در مدارس عمومی نباشند ۲۰۸ میلیون ریال برای ساختمان یک مدرسه ۱۵۰ نفری در حصارک خرج شده است. از این مبالغه ها که بگنورم. مقایسه ارکام بودجه نیز بقیه خود چالب

مروم

ارمان مرکزی حزب توده ایران

اعلامیه کمیته مرکزی حزب توده ایران درباره:

دوگام اسارت بار تازه رژیم استبدادی شاه

در دهه اول آبان سال سال جاری رژیم شاه دو کام تازه در راه اسارت بیشتر میهن ما در چنگ امپریالیسم برداشته و بار دیگر چهره وطن فروش و مستبدانه خود را به مردم ایران نشان داده است. این دو گام عبارت است از: گرفتن حق مصونیت ملیون لاری - باربع ۵ در صد برای استبداد محاله از امریکا به منظور خرید تانک و موشک و کشتی جنگی و هواپیما و احاله حق مصونیت سیاسی به مستشاران امریکائی قوانین مربوط بوام و دادن حق مصونیت سیاسی در مجلس و سنا تصویب شد. بهر اطلاق از طرف عده ای از نمایندگان مجلس شورا تحت فشار نیرومند افکار عمومی در مقابل تصویب مصونیت سیاسی مستشاران مقاومت شده وعده ای باین قانون رای مخالف داده اند. با آنکه دولت این ولایت را باین میبندد و سر بسته از مصوبه قانون مصونیت در مجلس سخن میراند، با اینحال ازشیرازه که در بیانات منصور در سنا و سخنرانی عده ای از سناتورها شده است مخالفت عده ای از نمایندگان در مجلس کاملاً روشن می شود. اگر عده ای از وکلای مجلس شهاخته کرده منتصب دربارند تحت فشار افکار عمومی ناچار میگردند با قانون مخالفت کنند. بیادست که درجه مخالفت مردم ایران با یک چنین قانونی تا چه حد است. وام دو صحت ملیون لاری که لایحه از بادو فوریت تصویب رسید وهدف آن آشکارا تقویت زوری مسلح ذکر شده پسرای چیست؟ منصور و پسرش از سناتر به (و از آنجمله سناتور وهرهلم) بهر طرف این وام بتمیز و تبلیغ اشاره کرده اند. این وام شاه و وام دنانله سیلست ماجراجویانه شاه بر ضد جنبش ملیون لاری عده ای از وکلای مجلس شهاخته کرده اند. میبندد که امپریالیست ها طالبند و لذا از جانب امپریالیست های امریکا و انگلیس همه جانبه تقویت میشود. حاله مصونیت سیاسی بمستشاران همادو (۲) در افکار عمومی ایران بدرستی ارضایی شده است. جزو نیست جز آجیاد کاپیتولاسیون. حالا کاملاً مانده ده

من تلکراف کمیته مرکزی حزب توده ایران و پاسخ رفیق برزف

بر رفیق لئونید ایلیچ برزف دیر اول کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی

رفیق برزف عزیز

کمیته مرکزی حزب توده ایران بمناسبت انتخاب شما بمقام دیر اول کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی صمیمانه شما بادش میگوید.

ما شما را بشما مبارز بیکر در راه

اجرای خط مشی کنکره های ۲۰ و ۲۱ و ۲۲

و تصمیمات جلسات مشورتی مسکو در سال ۱۹۵۷ و ۱۹۶۰ منبناسیم و بهر ای شما در اجراء و تحکیم آتی این مشی و لئیز فعالیت در راه صلح و همزیستی مسالمت آمیز بسود خلق هائی که برای رهائی علیه امپریالیزم و استعمار نو نوکن مبارزه میکنند کامیابیهای بزرگی را خواستاریم. سلامت و انرژی خلاق را برای شما در مقام پر مسئولیتان آرزو مندیم.

کمیته حزب توده ایران

ر. رادمنش

پاسخ رفیق برزف

کمیته مرکزی حزب توده ایران - رفیق

رادمنش

شکر صادقانه مرا بمناسبت شاد باش صمیمانه و آرزوهای کامیابی که بسبب انتخاب من بمقام دیر اول حزب کمونیست اتحاد شوروی ابراز داشته اید، بپذیرید.

ل. برزف

اعطای مصونیت سیاسی به

کارشنان خارجی ضربه بزرگ

بر استقلال و حاکمیت ایرانست

لایحه ای که اخیراً برای اعطای مصونیت سیاسی به کارشنان خارجی از مجامع ایران گذشت ضربه بزرگی بر استقلال و حاکمیت ایران و ایکنه دشمن بر جنبش رژیم شاه است. این لایحه را مردم ایران بحق لایحه تعدید کاپیتولاسیون نام نهاده اند. فقط در شرایط اختناق و ارباب کانون میتوان چنین کشتافی بزرگی بفرج داد و چنین فراراد اسارت وری را بملت ایران عرضه کرد.

بر آشفته گی افکار عموم از مضمون لایحه بقدری بود که حتی مجلس نیز سرایت کرد و نخست وزیر خود را مجبور دید که متن سخن راس منصور و پسر در حدائی به ترمیم لایحه بپردازد. ولی وی بی تمام کوشش که بکاربرد توانست حتی جماعه در تألیف مضمون لایحه بیدار و در ترمیم آن فقط بابت دلیل موقول شد که گویند این لایحه در بعضی از کشور های دیگر نیز بتصویب رسیده است.

مضمون اساسی لایحه این است که رئیس و اعضای هیات های مستشاری امریکا در ایران در حین انجام وظیفه بر دامنه خودشان بهر جرمی که دست بزنند از طرف دادگاههای صالح ایران قتل مستکبری و تعقیب نیستند. این کار را باید بعد ها دادگاههای کشور امریکا بر طبق تقاضای ایران و قوانین کشور

راه حفظ استقلال و تمامیت ارضی ایران خرید توپ و تانک نیست

بکشور ما ابزار دارند. راه مقابله با این نظریات بهیچ وجه تعدیل قرضه های جدید و تشدید تسلیح ارتش نیست. برای دو سفته گرفتن مناسبات با جمهوری متمدنه عزت تنها یک راه معقول و صحیح وجود دارد و آن استقرار مناسبات سیاسی با این کشور و شروع مذاکرات به منظور حل مسائل متنازع فیه و رفع اشکالات و اختلالات موجود است. کشور ما با جمهوری متمدنه غرب هیچگونه اختلافات غیر قابل حل سیاسی و اقتصادی ندارد. دولت ما با این کشور و تحفظ تمامیت ارضی و امنیت ایران مقدمات که سبب تهمت و افرا چلب جمهوری متمدنه غرب رئیس آن جمال بهماناسر روان کرده اند. و دشمنان صالح و امنیت در خاروبه می توانند استفاده کنند.

رژیم شاه بجای اینکه در حدود ایجاد مناسبات حسنه و حسن تفاهم با جمهوری متمدنه غرب باشد، راه مسیله تسلیحاتی و تهدید را در پیش گرفته است. کوشش منصور در تعلق خود در مجلس سنا کفایت و کوشش مستر ما آنت که خاروبه متمدنه اندک مناطق در امنیت و آرامش بسر برد ولی اگر خود آنها نخواهد و با وجهی فراهم شود که چنین آرایش را

قرضه جدید دوست ملیون ایران از بانکهای امریکائی به منظور غریه اسلحه و مهمات و تقویت بودجه ارتش در مخالف سیاسی و مطبوعات ایران مورد بحث و رسع قرار گرفته است. مملکت حاکمه ایران میکوشد که با اسلحه بدلالان ناموجه و کاذب عمل خود را ترمیم کند و آرا باغ استقلال و حاکمیت ملی ایران و نموداری از حسن نیت خود بشمار آورد. نخست وزیر تاکنون چند بار جریان این قرضه را مورد بحث قرار داده است. شاه نیز در مراسم سلام چهارم آبان بطور تلویحی بدفاع از آن پرداخت. ولی نه در نظامی نخست وزیر و نه در اظهارات شاه هیچگونه دلیل مدعی که بتواند مجوز اقدام دولت قرار بگذرد وجود ندارد. نخست وزیر میگوید دلیل قرضه جدید آنست که استقلال و تمامیت ارضی ایران مورد تهدید قرار گرفته است و او میکوشد از لاجا اسلحه و مهمات ارضی ایران مورد تهدید قرار گرفته است. ظاهراً مقصود منصور (با توجه بدعاوی روزنامه های دولتی) آنست که اسلحه ایران از جانب کشور های مسخلی و ملی عربی و در درجه اول از طرف جمهوری متمدنه غرب مورد تهدید است. بنظر ما اولاً و اولیاً، غیر قابل انکار تکذیب کننده این ادعا است و ثانیاً، بفرض در جمهوری متمدنه غرب مخالفی باشد که بمسائل اساسات ناسیونالیستی نظریات سولی نسبت

برتراند راسل رژیم محمدرضا

شاه را افشاء میکند

روزنامه الاهرام چاپ قاهره در شماره ۲۵ اکتوبر خود مقاله بسیار جالبی از برتراند راسل درج کرده بود که ما اینک خلاصه آنرا از نظر خوانندگان کرامت میگردانیم:

برتراند راسل مقاله خود را چنین آغاز میکند: منجه لیوز ویک در ماه مه ۱۹۶۱ اظهارات سناتور هفتمی را در بیجا رسانید. سناتور مذکور در آنجا چنین گفته بود: «آیا میدانید که فرماده نژاد های ایران بیکی از رجال ما چه گفته است؟ ... وی گفته است که ارتش ایران در سایه کمکهای کشورهای متمدنه امریکا دارای سازمان شایسته ایست و قدرست که زمام مسرمد غیر نظامی را در دست بگیرد»

پایه در صفحه ۳

اعلامیه آیت اله خمینی

آیت اله خمینی که از مراجع بزرگ تقلید شیعیان است، در مخالفت با لایحه مصونیت و معالیت مستشاران امریکائی که اخیراً از تصویب مجلس گذشت اعلامیه ای منتشر کرده است که ما اکنون اهم مطالب آنرا نقل میکنیم. آیت اله خمینی بدوامت مخالفت با این لایحه و مبارزه بر ضد تعدیت و نظام رژیم شاه، مورد تعقیب قرار گرفت و طبق اطلاع رسمی سازمان امنیت از ایران تبعید گردید. «آیا ملت ایران میدانند که در این روزها در مجلس چه گذشت؟ میدانند مجلس به پیشنهاد دولت سند بزرگی ملت ایران را امضاء کرد؟ آقرار بمسئله بودن ایران نمود؟ سند وحشی بودن ملت مسلمان را بدروک داد؟ قام سنیه کشید بر جمع ماغرمی و اسلامی ما؟ قام سرخ کشید بر تمام لاف و گزافهای چندین ساله اسران قوم ایران را از غب مانده ترین ممالک

پایه در صفحه ۱

بناسبت دهمین سال انعقاد قرارداد کسرسیوم

وقت و اعطای امتیاز جدید نفت در خلیج فارس

ثروت عظیمی که بغارت میرود

زمانیکه قرارداد کسرسیوم نفت بسته شد خبرنگاران بر واردیج نایب رئیس شرکت استاندارد اولیاف نیوجرسی از جانب شرکتی نفتی متشکل در کسرسیوم بین المللی نفت مأمور امضاء قرارداد کسرسیوم بود. پرسیدند لرفق بین این قرارداد و امتیاز شرکتی حقیقی نفت ایران و انگلیس چیست؟ هواردیج در جواب گفت: بجای قراردادی که بما حق مالکیت و را برای مدت طولانی اعطاء کند، بما حق کامل و انحصاری استفاده از این دارایی برای همان مدت و همان دوره مالی داده شده است. لرفق بین این دو آنست که انومیلی بشما بفروشند و یا حق استفاده از آن انومیل را برای تمام مدتی که انومیل قابل استفاده

پایه در صفحه ۲

مردم

ارگان مرکزی حزب توده ایران

چرا بار مالیات ها و عوارض تازه ای را بر دوش مردم ایران گذاشته اند؟

دوات منصور در ادامه سیاست اقتصادی فلاکت‌بار و افلاس آور خود قندهای تازه ای برداشته است. به موجب لایحه ای که در ۳ آذر مجلس تصویب و در همان روز تصویب شد، یکسلسله مالیاتها و عوارض جدیدی وضع کرده است که تحقق آنها بیشک موجب افزایش بار هم بیشتر تورم، بالا رفتن سطح قیمتها و ایجاد اختلال تازه در سیستم اقتصادی و مالی کشور خواهد بود. به موجب قانون جدید از تاریخ اول فروردین ۱۳۴۴ عوارض شهرداری از بابت فروش هر لیتر بنزین ۵۰ دینار خواهد بود. باز طبق همین قانون از هر مسافری که با گذرنامه دولت شاهنشاهی ایران بخارج از کشور مسافرت بینماید، برای هر بار خروج از کشور مبلغ ده هزار ریال اخذ خواهد شد. از افراد خانواده او برای هر نفر ۱۵۰۰۰ ریال گرفته خواهد شد. مالیات فروش مشروبات نیمی الکل نیز برای هر لیتر به ۱۷۰۰ ریال افزایش یافته است. مالیات تهیه و فروش الکلهای صنعتی از ۵۸۰ میلیون ریال به یکمیلیارد ریال بالا رفته است. علاوه بر افزایش های مندرج در لایحه دولت، تصویبنامه هایی هم در هیئت وزیران گذشته است که در بهای یکسلسله از یک رشته از محصولات و تولیدات انحصاری دولت افزایش داده است. مثلا به موجب تصویب نامه های مورخ ۱۰ آذر هیئت وزیران بهای محصولات نفتی و بنزین در کشور به میزان کلی توجیهی افزایش یافته است. عوارض جدیدی هم کلیه اتومبیلهای سواری، تاکسی و کرایه گازوئیل وضع کرده اند. منصور نخست وزیر برای توجیه لوایح و تصویبنامه های دولت نطق مفصلی در مجلس ایراد کرده است که جز سفته و تحریف واقعیات چیزی نیست. منصور میخواند اینطور وانمود کند که هدف مالیاتها و عوارض جدید رفع غلبه متدکی اقتصادی و تأمین اعتبار کافی برای اجرای برنامه های عمرانی و تأمین عدالت اجتماعی است. این هدفی ملطفاً با واقعیت منطبق نیست. علت اصلی بحران کنونی اقتصادی و مالی ایران سیاست مند مالی رژیم شاه است. این سیاست مبتنی است بر افراط کردن

از واکنشگین اخبار اضطراب انگیز میرسد: زمامداران واشنگتن میخوانند جل همسفر، ویتنام جنوبی را تمام و کمال بزنند و گذار کنند و اما در اصل، پیشانیهای ژنرالهای امریکایی و در رأس آنها ژنرال چون ماکسول تیلور سایر امریکایی در سایه کونگرسی سلطه است؛ کشفند دامنه عملیات جنگی بیگانه کشور سوسیالیستی ویتنام شمالی و سپس پخش لائوس کامبوج و بدینصورت بهجت حوضی یک جنگ بسیار خطرناک در سراسر شبه جزیره هندوچین.

قبل از اینکه زمامداران امریکایی چنین تصمیم ماجراجوئی ای بر سنده مبارزه ای طولانی میان ما و ایندوگان دو مکتب نظمی، و سوسیالیسم امریکایی انجام گرفت. در دوران ریاست جمهوری ایندهاور برای حل این مشکل صرفاً از زمین تلقین گلوله استفاده میشد.

متن تلگراف شادباش کمیته مرکزی حزب توده ایران

بمناسبت عید انقلاب اکتبر و پاسخ

کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی

بکمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی
رفقای عزیز!
کمیته مرکزی حزب توده ایران بمناسبت چهارم و هفتمین سال انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتبر که جشن همه زحمتکشان جهان است به شما سیمانه شادباش میگوید. انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتبر برای نخستین بار نظام نوین اجتماعی فارغ از بهره کشی انسان از انسان را که آزادی واقعی و رفاه را تأمین میکند برای او داشته است. از آن زمان اتحاد شوروی در پیشاپیش جنبش کارگری و کمونیستی جهانی راه انسانیت را بسوی آینده ای مسوده، بسوی کمونیزم هموار میگردد. اتحاد شوروی که محصول انقلاب اکتبر است طی کمتر از بیست و نه روز عقب مانده را بکشوریکه دارای

صنعت و علم پیشاهنگ است، بکشوری که اکنون در سپهر بیکران اوج میگیرد مبدل ساخته است. در آستانه چهل و هفتمین سال انقلاب اکتبر جهان بار دیگر بدانش کیهانی و مردان کیهان نورد شوروی نهیت گفته است. انقلاب کبیر اکتبر سرآغاز عصر فرو - ریختن بنای سرمایه داری و ظلم فرمندی نظام سوسیالیستی است. اکنون قریب یک سو و شصت در جناده ساختن سوسیالیسم و گذار بکمونیزم کام برمیآورد. احزاب کمونیستی کشورهای سرمایه داری پیش از پیش بیگار خود را گسترش میدهند. آسیا و افریقا و امریکای لاتین را موج بر توان جنبش رهایی بخش مینماید. اکنون

بچه در صفحه ۲

سای از حقوق پامال شده مردم ایران

باین مواد اعلامیه جهانی حقوق بشر که در ۱۹ آذر ۱۳۲۷ (۱۰ دسامبر ۱۹۴۸) در مجمع عمومی سازمان ملل با اتفاق آراء به تصویب رسید و دولت ایران نیز یکی از امضاء کنندگان آن بود توجه کنید:

ماده سوم - هر کس حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد.

ماده پنجم - احدی را نمیتوان تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالمانه و برخلاف انسانیت و شئون بشری یا موهن باشد.

ماده نهم - احدی نمیتواند خود سرانه توقیف، حبس یا تبعید شود.

ماده سیزدهم - هر کس حق دارد هر

بچه در صفحه ۲

تراژدی کنگو

هوای باغهای امریکایی از نورد کاهلی انگلیسی برخاسته و جنابزبان بلژیکی را در شهرستان ویل بناده کردند. در ظاهر برای اقدامی که بی همتای سبک وزیر خارجه بلژیک آنرا درت عمل و تماماً انسانی، به نظر میآید. نجات کروگندهای سفید، از چنگ درخیمان سیاه ناپدید (۱۱) ولی در واقع برای سرکوب و تفرقه در خون ساختن جناح رهائی بخش مانی کنگو این گنجینه فرود آمدن افریقا، جرایم و رادوهای غرب از کشتار ادعایش ۵۸ سفید پوست در سافانی ویل درخت میبندد ولی واقعتاً کشتار ده هزار تن هواداران استقلال کنگو را که بدست جنابزبان مزدوران سفید ادرش خلافت مغزور بوس جویبه انجام گرفته مانی نگاه میدارند. دستار طمان و نهال آنها پس از تصرف سفالی ویل و پاتولیس شهر هنی دشمن کنگو که مرکز مقاومت هواداران نجات و وزیر استقلال طالب کورستوف گردیده بود در به قتل رساندند و چنانکه شیوه آنها است (۱) و خود نظریش را در آفریقای جنوبی و کردستان افریقا و جویبه پیش هم، پس از در عراق مشاهده نمودند. برای ورنه کن افریقا جنبش در این صفحات از هیچ نوعی انتقار نگردد. بیاهمه اینها مبارزان استقلال طلب کنگو ایستادگی میکنند. چند روز پیش کشتار سومیالی و زور جنگ کابینه کبیریه در شهر غرورم پایتخت روان اعلام داشت: «بجز من همه اعضا دولت در خاک کنگو هستند» مقاومت ادامه دارد. «بچه در اختیار» دوم در سپهر خود گفت: ما مبارزه برای رهائی مینماید خود با تلاش دو برابر ادامه خواهیم داد.

بچه در صفحه ۲

دهقان در حال لوچ و مالکات در عشرتکده ها

اسلام مکرر استیضاح وزیر سابق کشاورزی تعداد دهات بزرگ مالکین ۳۳۰۰۰ است که میلیات در مرحله اول مشمول تقسیم قرار میگردد و اگر باین رقم ۱۰۰۰۰ ضمیمه ۱۵۰۰۰ بهای مقادیر املاک سلطنتی و ۲۰۰۰۰ در تفرقه را اضافه کنیم طبق حساب وزیر کشاورزی مجموع میلیات در مرحله اول ۴۲۵۰۰ است که مشمول تقسیم میشد اما پس از توضیحاتی که جنابزبان استیضاحی در اجنباب او بعمل آوردند، هم در تمام آن دهات کمتر رقم در شمار دهات مشمول تقسیم تغییرات بیکلی مذکور که در توس فزونی وارد شد.

اکنون رقمیه راه مرحله دوم اصلاحات ارضی، طبق گزارش سازمان ارض ۱۹۷۰ ده دهقان فروخته شده است که تازه معلوم شد از این مجموع چند دهه شده است. چندده دهقان مالکان و چند دهه خالصه در دهه اخیر به دست طریق ۱۲۵۰۰ دهی که طبق اجنباب منقح است در مرحله اول مشمول تقسیم قرار گرفته است. ۲۱۵۰۰ از زمینها درین حد اخیر تقسیم دهات ایران در دست خانواده شاه، مالکان و دولت باقی مانده است.

در گزارش سازمان اصلاحات ارضی تصریح شده است که با احتساب افراد خانواده های دهقان ۱۸۰۰۰۰ جمعاً ۱۷۴۱۶۸ نفر صاحب زمین شده اند و همین رقم بی باکی ارضی در هر نفر معادل میلیات ارباب وضعی و از آن دهقان دهقان ایران بزرگی ارباب میبندد. وقتی ۱۵ میلیون نفر ارضی فقط ۱۸۰۰۰۰ بیش از ۵۰ میلیون آن زمین دار شده باشند، بدان معنات که هزار نفر ۱۲۵۰۰ میلیون در دهان دهچنان گرفتار ارباب و مزدوری انسان از مناسبات اربابیت و زمین هستند. این جزایه تهرات وضع پریشانی دهقان را تا حدودی روشن میکند. مجله تهرات اکونومیست در تاریخ ۹ آبان ۱۳۴۳ در این باره چنین میگوید:

بچه در صفحه ۲

اغیراً سازمان اصلاحات ارضی گزارش عملیات خود را از آغاز کار تا پایان مهر ۱۳۴۳ انتشار داده است. به موجب این گزارش در ظرف مدتی قریب سه سال که از شروع کار اصلاحات ارضی میگذرد ۱۹۷۰ ده آنهم نه کلا شده است. بلکه قسمتی شده است و قسمتی کمتر از شده است. دهقان فروخته شده است طبق

بچه در صفحه ۲

روحانیون میهن پرست با قانون مصونیت و معافیت

مستشاران امریکایی مبارزه میکنند

نقش برجسته ای دارند. رژیم شاه که باری نهیون بمطالعات و خواسته های مردم، با نگاه سر بیزه و زندان و شکنجه، اعدام بیاه خود ادامه میدهد، گزیده. مطابق اطلاعات واصله هم اکنون جمع کثیری از روحانیون و طلاب علوم دینی نیز در مبارزه و روحانیون وطن خواه ایران با اقدامات ضد ملی و قانون شکنانه رژیم شاه ادامه دارد. در این شماره هم مطالب بیانات آیت اله شریعتمداری و مرقومه آیت اله نجفی مریخی را که در همین زمینه است و بدست ما رسیده برای اطلاع خوانند.

بچه در صفحه ۱

پس از اینکه این زبان زبونی خود را بر این حل معانی چون سرکوب جنبش آزادی بخش مانی نشان داد در دوران زمامداری کندی در صدد برآمدند راه حل سیاسی را مورد بررسی قرار دهند و اینک بار دیگر مکتب نظامی بر مکتب سیاسی مسلط میشود.

فرجیر این تغییر شیوه ما نقشه های امریکاییسم امریکایی برای سرکوب جنبش قهرمانانه آزادی بخش مردم ویتنام جنوبی یکی پس از دیگری با شکست و تفرقه روبرو شد و جز اینهم نمیتوانست بشود. ژنرال تیاور مژ یکی از مصاحبت خود گفته است که در ویتنام جنوبی در آن واحد ۴۵ جنگ هدفان انجام میگردد. ولی فر واقعیت امر در این کشور قطعاً یک جنگ با تمام میبگیرد و آن جنگ نوده های مردم علیه امریکاییسم علیه رژیم پوشالی دست نشانده امریکاییسم. در راه آزادی و استقلال است. در این نبرد مردم اکثریت قریب تمام توده های مردم شهر ها و دهاتشان ۱۱ هزار به باجه در صفحه ۲

ماجراجویی خطرناک

بچه در صفحه ۲

تزلزل حکومت او وترس او از توده های مردم است. سستمی که در کشتار توده های مردم بکار رفت گواه تازه‌ای برآنست که این رژیم خلقی ایران لزٔ هیچ جناحی برای نگهداری ثبوت وواج خویش روی گردان نیست . حوادث هفتۀ خونین خرداد ماه بار دیگر نشان داد که مردم‌دشمن شکارۀ پاک خویش را بطوری تشخیص داده و در نهفتن خویش رژیم محمد رضا شاه و شخص او را هدف گرفته‌اند . حوادث هفتۀ خونین خرداد ماه بیلبازراه آزادی نوید میدهد که مردم ایران باهمنهٔ

قیه از صفحه ۴

هفته خونین خردادماه

دعجیا نسبت بهمنظ له (مقصود آیت اله خمینی است) که یکی از سرماغ تقلید و مصونیت قانونی دارند و از شخصیت‌های بزرگ اسلامی میباشند تمهیدی ناروایی میزنند و بی احترامی میمایند . اولیای اینگونه امور بداندند ایشان تنها نیستند بلکه لسان ناطق همه جماعت روحانی و علوی هستند و گفته ایشان بگفته حق و حقیقت است .، علاوه بر آیت اله میلانی جمع کفیری و مطیع است .، مدعیان این استبداد و آیت اله مرشی به تپید غیرقانونی آیت‌الله خمینی سخت اعتراض کرده‌اند. سازماندهی مرفعی و اجتماعی ایران نیز علاوه برروحانیون پشتیبانی خود را از مبارزه آیت اله خمینی علیه قانون و مصونیت و معالیت مستشاران امریکایی اعلام و نفرت و انزجار خود را از تجید ایشان اعلام کرده داشتند . روزنامه ارگان سازمانهای جبهه ملی ایران است از اروپا اعلامیه مسبرولی بتاریخ ۱۸ آبانماه در این باب انتشار داد .

مردم از پیشوایان آزادیخواه و

استقلال طلب دینی پشتیبانی میکنند

روزنامه مردم ارگان مرکزی حزب توده ایران ضمن چند مقاله و رادیوی پیک ایران طی چند گفتار مبارزه آیت اله خمینی و روحانیونی را که در راه دفاع از آزادی و استقلال کشور دچار حبس و تبعید و بی‌احترامی شده اند ستود و رفتار وحشیانه و اقدامات غیر قانونی و غیرانسانی حکومت شاه فرموده ایران را محکوم کرد شدت واکنش مردم در مقابل شاه و دولت او برولی دستگاه حکومتی غیر منتظر بود آنها بگمان اینکه قبل عام خرداد ماه سال پیش و حبس و شکنجه های مداوم عده ای از روحانیون و استادان دانشگاه مردم را هنوز مرعوب مینمارد و مانع از هرگونه عکس العملی از طرف آنهاست . منبت اعلامیه رسمی غیر تجید آیت‌الله خمینی را از رادیو و در روزنامه ها پیش کشید و آنها از این اقدامو منتظر داشته‌ند ؛ یکی فرستادن مردم مضموصاً روحانیون از ادامه اعتراض نسبت بقانون مصونیت امریکاییان در ایران و دیگری نشان دادن خلوص و چاکری خویش باریابان امریکایی اما عکس- العمل مردم نتیجه معکوس برای رژیم منقور شاه به آورد کار بجای رسید که مدافع زور شاه جمله خوانندگیها تحت عنوان ا حکومت و روحانیت ، اعلامیه سازمان امنیت را دستنویس و آرا هفتی از اشتباه دانست. بدیهیت امریانی که از سر سبزندگان ایران و امیر امیران یعنی شاه و اربابان لوست این اعلامیه را نه از اینجهت که سر تا پا توهمین و افرا و یکی از اسناد خیانت شاه بقولانین ایران است . نیستند ؛ بلکه از اینرو که این اعلامیه و نظارت آن بجای ا کوبیدن اشخاص آنها را ؛ بزرگ و مهم ، میکند اشتباه دانست خوانندگیها برای جبران این اشتباه کوشید ؛ باین استدلال که رادیو لندن ضمن پخش غیر تجید آیت اله خمینی از او بنام رهبر شیعیان ایران یاد کرده است ؛ ایشان را

میحکم کند که مورد مهر و علاقه انگلیس هست و با مسئله مناقشات سمی کرد همی ازتربت بی پایان مردم بنگلیسها را متوجه آیت‌الله خمینی کند ؛ ما باخوانندگیها هم عقیده ایم که انتشار غیر تجید آیت اله خمینی بطور رسمی اشتباه و خط سازمان امنیت است زیرا این غیر بییکبار مردم را برانگیخت و بیجهان آورد و آتش عشم آنها را که فقط بزور دوست هزار سرتیزه ارتش و دهها هزار مأمور غلاظ و شداد پلیس و ژاندارمری و یک شبکه وسیع از جاسوسان سازمان امنیت جوفت انگیزی بوزر خاکسار نهفته شده است بفرورخت اما باین استدلال پوچ را که چون رادیو لندن آیت الهی را آیت اله خوانند و رهبری روحی از رهبران شیعیان را رهبر شیعیان نمیدهد پس آیت اله کوبا انگلیسی است (!) نه تنها نمی پسندیم بلکه گویا هم مقند اعلامیه سازمان امنیت ؛ دانش از اشتباهه

خوانندگیها میادیم . شخصیت آیت‌اله خمینی را اعلامیه سازمان امنیت و بدیده گولی رادیو لندن بپروچاندیواره است بلکه این شخصیت را آیت اله خمینی قطع نظر از مقام روحانی خود از راه مبارزه مستمر علیه حکومت جبار و قانون شکن ایران و از راه دفاع از استقلال و آزادی کشور در مقابل اربابان لیره و ملار و مزدوران آنها کسب کرده است .

تاریخ مشروطیت ایران سرشار از مثالهای بارزی است که چگونه مردم با روحانیون رفتار کرده اند . روحانیونی مقند شادروان بهبهانی و طاباطبایی را ؛ مردم پوچ مرصمک دیده خود دوست داشتند زیرا آنها در راه عدم برداشتند و از کستی چون شیخ فضل اله نوری هلب شخصیت کردند . آیت اله کاشانی را تاروزیکه از دهدهای ملی پشتیبانی میکرد روی دست میبردند و محض مخالفت با نهضت و باند و پست با شاه و پست مردم بدکتر مصدق در یک روز بصورت پشتیبی یعنی امریکایی بود . . . این ذلت بزرگی برای ملت . . . برآوردند . تقریرمصعکها حاکمه ؛ که بلند گویان او از بیلب خوانندگیها هستند ؛ اینستکه هرگز انهم هرگز تقسیم آرا و مشورتی در میان افراد ملنی پیشتر بلدند ومطغات افراد و دله ها در کار یکدیگر ؛ غامه در کار حکومت مدافعله انداخته باشند ؛ کاروان هممن آت لت رودتر بقصد میرسد ؛ ؛ طبق این نظریه روحانی اید بنماز و روزه برپاورد ؛ کاسب و پیشه ور فقط به قسب و پیشه خود مشغول باشد ؛ دانشجو تنها درس نخواند ؛ کارگر و دهقان هم مشغول کار و زحمت باشد بیکاران هم در انتظار کار باشند و عده ای هم بنام و حکومت دم و دستگاه او سیاست ؛ یعنی

حکمرانی غارت مردم ؛ ومان فروشی و تیش و نوش سرگرم باشند ؛ از این صریحتر نمیتوانت برای یک حکومت دیکتاتوری مانند حکومت محمد رضا شاه قلیع کرد . براساس این تقریری است که آیت‌الله خمینی و عده ای از روحانیون و استادان دانشگاه و سایر قشرها و طبقات مردم محکوم به تبعید و حبس واعدام میشوند زیرا آنها ؛ تقسیم کاره را بهم زده اند درسیست یعنی در کار سرزوش خود و مملکتشان ؛ دخالت کرده اند بآنها ؛ چه که شاه اتباع امریکا را بنام مستشار باریان میآورد و بآنها مصونیت میدهد ؛ بآنها ؛ چه که شاه مجلس میسازد ؛ بآنها چه مربوط که شاه مطلع‌نقی و ثروت ایران را بخارجیان میدهد ؛ بآنها چه مربوط که روزازه هلی مملکت را بروی سرمایه و مال التجاره خارجیان باز میکند ؛ بآنها ؛ چه که ایران بدستور امریکا و انگلیس در پیمان ستو عضو شده و رقم مردم را صرف توپ و تانک و هواپیما میکند ؛ بآنها ؛ چه که شاه و خانواده اوشرکت خارجیان مردم را بنواح مختلف میچاپند ؛ اینها همه وظیفه سنگین شاه و اقدار اوست ؛ بقول مرفوف صاحب اختیار غرت برون چکار داری بپوخ نون ؛ بدیهیت که طبق این نظریه وقتی آیت اله خمینی غلب بپوش مردم میکند ؛ آیا ملت ایران میدانند که در این روزها در مجلس چه گذشت ؛ میدانند

مردم – شماره ۶۲
اول تیرماه ۱۳۴۲

هموطنان- ما در اثر سالها تجربه پرفرستی در

یافته‌اند که برای نیل به آزادی و سرزندی ایران یک راه بیشتر وجود ندارد و آن برانداختن رژیم کودتاها با نیروی خلق وسپردن زمام امور بدست مردممردم است . هموطنان هوشیار ما باید در کلیه مراحل دوست را از دشمن ؛ هزرم راز ؛ پرووکاتور بشناسند و متوف خود را از ایادی محال ارتجایی پاك نگهدارند و انگشت ندهند که محمد رضا شاه ؛ این بزرگترین اساتذکر مردان و زنان ایران ؛ ازحوادث انقلابی سؤ استفاده‌اند و توفهنتی خلق ؛ بمخالفات باهرای زنان و اصلاحات ارضی متهم گردانند .

آینه هرفهتۀ خونین خرداد گذشت بیش ازپیش ، لزوم اتحاد کلیۀ نیرو های ملی و ضد استعمار ؛ لزوم طرح برنامهٔ عمل مشترک را بر چشته میسازد . مصالح حیاتی ملت ایران حکم میکند که کلیۀ کوششها در راه تحقق این اتحاد متمرکز گردد .

بیژن ازمنشده ۳

عزیم ؛ ما عربیم ؛ اعراب متحد شوید و مطالبی از جنیل . . . معلم و پیشوای مالتین هم دعوت بانهاد کند ولی نه برپایۀ ملی ، بلکه برپایه کار و کوشش . پایه طبقاتی ؛ ابا میان عربها سرمایه دار هست ، لاک هست ؟ هیچکس نمیتواند منکر شود که هست . توب ؛ اما این عربهای سرمایه دار وملاک برادران کارگران دهقانان عرب هستند ، همان کارگران دهقانانی که برای آنها کار میکند و بر معرض اشتمار آنها پشند ؛ ؟ . در نظر من یک کارگر عرب ، یک ملاک و ملل صامین دارند از اجنب است ؛ از امریکاست . ؛ اینها همه تجلوز بهتقو شاه و حکومت ساخته او و اربابان اوست ؛ همچنین اظهارات آیت اله شریعتداری که میگوید ؛ اسلام میخواهد سالمندان استقلال کامل داشته باشند ؛ استقلال اقتصادی ؛ استقلال سیاسی ؛ استقلال قضائی و استقلال دینی . اسلام هرگز اجازه نمیدهد که بیگانهان در شئون زندگی سالمندان دخالت کنند . اما با نهایت تأکف اخیراً قانونی از مجلس گذشت که باستقلال مملکت ؛ ما لطمه زدای وارد ساخت و آن مصونیت مستشاران نظامی یک کشورخارجی یعنی امریکایی بود . . . این ذلت بزرگی برای ملت . . . برآوردند . تقریرمصعکها حاکمه ؛ که بلند گویان او از بیلب خوانندگیها هستند ؛ اینستکه هرگز انهم هرگز تقسیم آرا و مشورتی در میان افراد ملنی پیشتر بلدند ومطغات افراد و دله ها در کار یکدیگر ؛ غامه در کار حکومت مدافعله انداخته باشند ؛ کاروان هممن آت لت رودتر بقصد میرسد ؛ ؛ طبق این نظریه روحانی اید بنماز و روزه برپاورد ؛ کاسب و پیشه ور فقط به قسب و پیشه خود مشغول باشد ؛ دانشجو تنها درس نخواند ؛ کارگر و دهقان هم مشغول کار و زحمت باشد بیکاران هم در انتظار کار باشند و عده ای هم بنام و حکومت دم و دستگاه او سیاست ؛ یعنی

وضع ملت بیچارۀ ستمدیده گریه کنم یا بوسم فلتر گریه کنم که فردای زمستان با این گرانی قیمتها ؛ با این هفتی وسائل زندگی چه خواهد کرد بوضه اقتصادی مملکت گریه کنم یا ببازار فلج و راکد گریه کنم بقض الرجال مملکت گریه کنم بگرفتاری عامه و عطیبه و دانشمندان و رجال واستاذ و محبوس گریه کنم یا بزجرها و شکنجه ها گریه کنم ، اینگونه اظهارات گر چه بیان واقعیت است اما چون با نظریۀ تقسیم کاره مانفی است جرم و گناه ناهشور- ذنی است ؛ هواره گروهی از روحانیون بدخوف مردم بیوسره و بانها وفادار بوده اند و این مدت سبیه است که امروز آیت اله خمینی ؛ آیت اله انجلی مرفعی حضرت آیت اله شریعتداری ؛ حضرت آقی طالقانی و روحانیونی چون آقی طالقانی و اسلامی و دیگران با قبول تبعید و حبس و شکنجه آنرا ادامه میدهند . اینان مردم را باتفان و اتحاد و مبارزه علیه حکومت خبیثکار شاه دعوت کرده اند . ما ضمن تأیید این دعوت که همواره مورد نظرمان بوده از تمام نیروهای ملی و ضد استعماری میخوانیم که با ذوق ووقیبت با وسعت نظر بیشتری بشکلیل و تحکیم جبهه واحدی از تمام سازمانها و عناصر ملی و مترقی نگاه کنند تا در انجام وظیفه خطیری که بر عهده همه هست پیش از این تاخیری رخ ندهد .

بیژن ازمنشده ۳

بود بزبان آمد ؛ توده های پرمجاهل میلی از کینه و نفرت بیسبب شاه و عام روان کردند ؛ ناخشوندی خود را از زندگی زنجیری که دارند با دادن شمار های ضد شاه و عام ابراز نمودند . ؛ اینکه چه کسی و یا چه گروهی اولین شطه کبریوت را باین مخزن پربودت زده‌م نیست ؛ مهم اینست که فشار زندگی وناراضیانی از حکومت شاه و وضع موجود اقتض بود که مردم مترصد فرصتی بودند تا دود دل وآه سینه خود را برپلا کنند . اگر نه چنین بود چگونه ممکن میشد ، دهها هزار نفر از مردم غندی را بنظاهرات علیه شاه کشند ؛ تظاهرات مردم غایرغم شور وشدنی که داشت مسامت آرزو بود ؛ اما واکنش ؛ حکومت ایران شاه در مقابل مردم بقدری شدید ؛ ظالمانه و بیرحمانه بود که از حد تصور خارج است . شاه و دولت عام تمام نیرو های مسلح خود را یکباره به مقابله مردم آوردند . ارتش پلیس ؛ سازمان امنیت و دسته های مأمور خرابکاری با تمام تجهیزات بمردم بی‌صلاح حمله کردند و مراکز معینی را برای بدنام کردن تظاهرات مردم آتش زدند صدای صغیر گلوله و غرش تفنگها ؛ تهران را بارزه درآورد . رگبار مسلسلها در تهران و شهر های دیگر هزاران نفر زن و مرد و کودک بیگناه را مانند سیرک خزان بیرونی زمین ریخت ؛ میلی از خون پاک مردم در خیابانها و کوچه ها جاری شد و هزاران خانواده داغدار شدند . مردم شاه قیافه واقعی خود را نشان دادند . تصویری از جگر خونین مردم با خون آنها برپخاک نشین بست و در کنار آت قیافه واقعی مرزی سفاک و خونخوار یعنی شاه رباکار آشکار گردید . شاه و بلندگویان رژیم ؛ اوسی بسیار کردند که این تعالیش بزرگ خلقرا بصورت تحریکی ازطرف فتوادها و مالکان و عده ای از روحانی نمایان جلوه‌گر سازند و جنایات فجیع خود را زیر سنوهای اینها مسات ناروا پوشانند ؛ ولی حوادث یکسال اخیر نشان داد که این قبیل تیرنگها بیش مردم ایران رنگی ندارد وافتکر

بیاد خرداد خونین

چه دشمنان درده ام نه باینه هر سد ، با بچه ام زیر چهرهای انبویال له شوند .

از خیرنگار کیهان مر بنظر بهادی کیهان ۵ اسفند ۱۳۴۱

از بچه های ۷ تا ۱۲ ساله ساکن گورد های جنوب شهر تهران فقط دو فر ضد مدرسه میروند و بقیه برای تأمین خرج منزل به‌توان کارگر در کارخانه ها کار میکنند . اکثر آنها چون در نودگی کارخانه شیشه سازی کار میکنند روی صورت و دستان تاول زده است . در کارخانه ها مرد یک کارگر بزرگ را به سه کودک میزدند ، و از هر کدام آنها به نسبت یک کارگر بزرگ کار میکنند

سعیاتر مسائل اجتماعی تهران

این تصویر هواناگ کوشه‌ای از زندگی کودکان در شهرهاست . کودکانیکه بهر ترتیب در مقاسه با میادونها کوچک روساتین از ؛ مزایان ؛ برخوردارند زندگی کودکان ده که از غاب و هسه خرما تغذیه میکنند ؛ دنبال گله می‌غوند . قالی بافی میکنند ؛ خرید و فروش می‌شوند به‌راتب تیره تر و دردن کترات ساروش غم‌انگیز کودکان ایرانی را ؛ مبارزهٔ جوانانهٔ همه پدران و مادران می‌نواهددگرگون سازد و باید دگرگون

عمومی بیان درجه از آگاهی سیاسی و رشد اجتماعی رسیده است که دوست را از دشمن تشخیص دهد و نیاز این تالیفات را بشناسد . با وجود تمام سرسبدها و تبلیغات دستگاه مولتی درباره تحریکات مائکریٹ و فتوادها حتی یکطرف از آنها به‌حاکمه جاب نداد و اعتماد کسانی مانند طیب که که روز گردی در تعداد همکاریان کودتاییان بود ؛ با همه شاعت ؛ توانست مردم ایران را بفریبید .

مردم حادثه خرداد خونین سال ۱۳۴۱ را که خونین ترود صحنه خود حکومت جنایتکار شاه و داروسده است هرگز فراموش نخواهند کرد . حوادث خرداد ماه ۱۳۴۱ وکشتار وحشیانه سال گذشته مرعین اینکه آتش کین و عشم مردم را علیه رژیم ضد ملی

دوست مأمور همه ؛ از این سیاست ستمی است . وار رژیم ؛ رسا نه امکان آنرا دارد که همهٔ ایران به ناگه دشمنی با ملت خویش تن در میدهند . حتی اکثریت آن عده از روشنفکران نیز که زندگی مدنی نسبتاً آسوده‌ای دارند بانحکومت شاه برسراش نایستند . روشنفکران شریف ایران میخواهند عظمت شرم وختلسازمانه امنیت محمد رضا شاه را از سر خود دورکنند ؛ میخواهند پیش از این از رنج و درد بایبوتها هوشیار خود در مقابل باشند ؛ میخواهند زنجیر اسارت امپریالیستها را شکست دهند ؛ میخواهند روحیانه و فکریانه از انحراف روشنفکران ایران در صف مقابل دولتهای شاه ؛ در امت کارگران و دهقانان و سایر نیرو های ملی جانی دارند ؛ هیچ نیرنگی نمیتواند این واقعیت را پوشاند .

سازد ؛ هیچ پدر و مادری نمیتواند از این مشولیت سنگین شانه خالی کند . روزی که قهقهه شادی و امید ؛ فریاد و افان بقصد شوم مرگ و تیره روزی بریزد ؛ در گلو خفه کند پدران و مادران نمیتوانند ؛ برخورد ببنابند که با مبارزهٔ خود ؛ با تلاش و کوشش و زندگی سعادتمند کودکان خویش را تأمین کرده‌اند ؛ تا آن روز مبارزه علیه عوامل تیره‌روزی کودکان ؛ بدون تزلزل باید ادامه یابد .

وجایر شاه نیزتر کرد یکبار دیگر قسمت نمود حصهٔ بدمن سازمان واقتن گفته صحیح عمل هیچ مبارزه‌ای بیرون از سازمان کمونی که ارتش دولت ارتجاعی با تمام وسائل برای سرکوب نهضت آماده است ؛ به نتیجه نرسد ؛ ولیز این حقیقت دستگرا به ثبوت رساند که اتحاد کلیه نیرو های ملی و مودکراتیک شرط لازم بیروزی در مبارزه علیه استعمار و استبداد است .

ایستاد فرمایید عده‌های که باید از حوادث خونین خرداد ماه گرفت ؛ مبارزات آینده مردم ایران و بکار بستن این تجربیات گرانبها نشان غم‌اعد داد که خون هزاران نفر مردم زحمتکش کشور ما در حوادث خرداد ماه ۱۳۴۱ بیهوده بر زمین ریخته است .

آیت اله خمینی در کجاست ؟

هنگامیکه بر خلاف تمام وزارت قانونی و انتهای آیت اله خمینی را توقیف کردند گفته میشد که ایشان را یکطرف ترکیه فرستاده و در شهر ازمیربوست مقامات ترکیه سیروده اند ؛ اینک بلساروبیکه روزنامه وطن سانسود دولت ترکیه آیت اله خمینی را بمولت ایران تحویل داده و ازسنگهای بیشتر ایشان خودداری کرده است . ظاهرا دولت ترکیه برای توقیف از رهبرای برهمنه شیعیان که نه از اتباع آن کشور است و نه در خاک آنکشور مرتکب جرمی شده هیچ

اعتنا نیکند و کودک مردم بگناه ؛ درمراسم عزاداری بدریغ بمسلسل بستند و خون پاک آنها را ریختند در شقاوت ازشمر واین زیاد را ننی‌ماند ؛ آنهاش که درآمد کشور یعنی بیت‌المال ایران را درحال بیچاپند که مردم از گرسنگی و بیماری در گوشه و کنار با هر یک دست بگریانند از معاویه بیزید غیبت نزنند ، مجاهده برای هوحوانها ازفراض مسلم دینداران است ؛ مردم از همه روحانیون بخصوص از پیشوایان میرز مذهبی انتظار دارند که مانند آیت‌اله خمینی ، آیت‌اله میلانی ، آیت‌اله طالقانی و آیت‌اله شریعتداری واصلان آنها در جهاد مفلس وعمومی آزادبخوانانه واستقلال طلبانه مردم ایران شرکت کنند ونیروی معنوی خودرا درراه پیروزی این جهادبکار اندازند ؛ برخللاف ادعای باطل سرفقاه روزنامه‌اطلاعات نه بااتحاد مقدس که بعضی سکون وسازش پاشاهاست ، بلکه بانحاد وحمکاری باندام نیروهای ملی وضد استعمارای صورت واقعی بدهند .

مردم – شماره ۹۹

پانزدهم اسفند ۱۳۴۳

۹

تاریخ نوین ایران

بقلم دانشمند شوروی پروفیسور م. س. ایوانف

در سنوات اخیر از طرف دانشمندان شوروی درباره ایران آثار زیادی انتشار یافته است. يك سلسله از این آثار مربوط به تاریخ ایران است که بین آنها تألیفات پروفیسور م. س. ایوانف از قبیل «تاریخ مختصر ایران»، و بخصوص تاریخ مشروطیت ایران (سالهای ۱۹۰۵-۱۹۱۱) مقام ویژه‌ای دارد.

اخیراً نیز «تاریخ نوین ایران» بقلم دانشمند مزبور منتشر و در دسترس قرار گرفته است که مورد بحث ماست.

دائرة وسیعی از مطبوعات فارسی، اسناد مضبوطه در آرشیوهای شوروی، يك سلسله از تألیفات نویسندگان خارجی، آمار رسمی، بولتن‌ها و غیره که در این اثر مورد استفاده نویسنده است ارزش خاصی به آن داده است.

اثر شامل بازده فصل است که فصل اول آن به تحلیل جامعی از اوضاع اقتصادی و سیاسی ایران در اوائل سده بیستم و فصل آخر آن بمناسبت ایران و شوروی تخصیص یافته است.

نه فصل دیگر وقایع سالهای ۱۹۲۱-۱۹۶۳ یعنی دوران از کودتای ۱۲۹۹ تا سالهای اخیر را دربر میگیرد. این دوره از تاریخ ایران تاکنون در اثر جامعی گردآوری نشده و نگارش آن کار قابل توجهی است که انجام گرفته است.

فصل دوم، سوم و چهارم کتاب جنبش‌های آزادیبخش سالهای پس از انقلاب کبیر اکبر روسیه که تحت تأثیر مستقیم این انقلاب بوجود آمده، تحلیل نیروهای طبقاتی آنزمان و مبارزاتی را که منجر به انقراض سلسله قاجار شده و سلطنت رضاشاه را دربر میگیرد.

در اوائل این دوره امپریالیسم انگلیس که در نتیجه انقلاب روسیه سلطه نظامی خود را تا قفقاز بسط داده بود در مقابل بیرونیها و بسط دهنه این انقلاب مجبور به عقب نشینی شد و کوشید تا نقشه تسلط خود را در ایران از طریق روی کار آوردن رضاخان زیر پرده حکومتی که گویا متکی بخلق است عملی سازد. چگونگی این پروسه و تغییرات بعدی که در حیات کشور رخ داد تا موتقی که ایران در اثر سازش رضاشاه در آستانه جنگ دوم جهانی یکی از پایگاههای آلمان هیتلری تبدیل گشت در این فصل تشریح شده است.

زنده‌ترین بخش اثر مربوط است بوضع ایران در دوران جنگ دوم جهانی و اوج جنبش دموکراتیک، وقایع این دوران؛ فعالیت حزب توده ایران و نقش آن در مبارزه آزادیبخش خلقهای کشور، نهضت مردم آذربایجان و کردستان، دسائس امپریالیسم و ارتجاع داخلی برای سرکوب جنبش با دقت و روشنی خاصی تشریح شده چنانکه کوئی نویسنده خود شاهد زنده وقایع بوده است.

مهم‌بزرگانی - با تفصیلی که حجم محدود اثر اجازه میدهد است - بمبارزه مردم ایران در راه ملی کردن صنایع نفت تخصیص داده شده است. مؤلف، منظره‌ای حقیقی از چگونگی این مبارزه، جهت ضد امپریالیستی آن، رقابت دو امپریالیسم در بدو امر و همدست شدن آنها هنگامی که مواضع اساسی امپریالیسم بخطر می‌افتد و دخالت مستقیم امپریالیسم امریکا در برانداختن حکومت مصدق، با ذکر ناراضیاتی که در کار جبهه ملی و حزب توده

ایران بوده است، در مقابل خواننده مجسم می‌نماید.

فصل نهم کتاب شامل وقایع دوران بعد از کودتا و تسلط ارتجاع سیاه، خیانت رژیم کودتا به منافع ملت ایران و نهایت فصل دهم حاکی از وضع بحرانی و عقب نشینی‌های اجباری این رژیم در مقابل ناراضی‌های مردم بشکل انجام اصلاحات ناقص یعنی تثبیت موقت وضع خود میباشد.

سرتاسر اثر حاکی از احاطه وسیع نویسنده بموضوع و شناخت عمیق اوضاع ایرانست. با اینحال اثر خالی از نارسائیه‌ها و نقائص نیست.

قسمتی از این نقائص جزئی و فاقد اهمیت اساسی است. از آنجمله است مثلاً:

ذکر اینکه از پانزده سال ۱۹۲۵ پس از بازداشت‌های زیادی که از فعالین اتحادیه‌های کارگری و اعضاء حزب کمونیست ایران بعمل آمد، حزب کمونیست مجبور به اختفا شد (صنحه ۶۵) و حال آنکه حزب کمونیست ایران برای گیلان، آنهم بهنگام انقلاب، هیچگاه آشکار نبود و همیشه بطور مخفی فعالیت میکرد، منتهی از این سال بعد حزب مجبور به اختفاء جدی شد؛

و یا اظهار نظر درباره اینکه اقدامات دولت رضاشاه در مبارزه با رؤسای ایلات و عشایر باعث کم شدن امکان اعمال نفوذ امپریالیسم انگلیس میشد. در صورتیکه ذکر این نکته بدون تذکر اینکه در آن موقع امپریالیسم انگلستان در تعقیب سیاست عمومی ضد شوروی خود و ایجاد و محاصره نظامی شوروی مجبور بود در ایران سیاست تمرکز و تقویت نیروی نظامی را تعقیب کند میتواند زمینه برای تحلیل‌های غیر واقعی بدست دهد؛

و نکت دیگر از این قبیل...

و اما نقص عمده‌ای که بنظر نگارنده نمیتوان از کنار آن گذشت چگونگی برخورد مؤلف به اصلاحات اخیر شاه و ارزیابی پاره‌ای وقایع پس از اجراء این «اصلاحات» است.

نظر مؤلف درباره «اصلاحات» شاه و عیار این «اصلاحات» - نظری واقع بینانه است. وی آنها را سطحی دانسته و دارای تأثیر عمیق نمیشمارد.

ولی در ارزیابی وقایعی که پس از شروع این «اصلاحات» رخ داده است مؤلف دچار اشتباه میشود و مبارزاتی را که شده است غالباً منتسب به مرئوسین و فئودالها میداند. حتی وقایع خرداد ۱۳۴۲ نیز تماماً به حساب ارتجاع گذارده شده و توجه بشرکت عظیم مردم و اینکه شعارهای آنها بطور عمده ضد سلطنت و در جهت سرنگونی رژیم بوده نشده است. برای مؤلف کتاب که متخصص تاریخ ایرانست تحلیل این موضوع مشکل نیست که چنین تحرك بی سابقه‌ای را در مردم هیچگونه نیروی ارتجاعی نمیتواند بوجود آورد.

در این مورد بهترین و معتبرترین منبع استفاده برای مؤلف میتواند تحلیل‌های کمیته مرکزی حزب توده ایران قرار گیرد نه اطلاع این یا آن روزنامه یا مجله.

درباره این وقایع در ارگان مرکزی حزب ما گفته شده است... آنچه مسلم است اینست که در تظاهرات خردادماه این قبیل جریانات (دادن برخی شعارهای ارتجاعی علیه اصلاحات ارضی و آزادی زنان - ک) فرعی است. مهم توجه باین حقیقت است که اگر ناخشنودی و نفرت از رژیم محمد رضاشاه در درون جامعه ایران انباشته نشده بود، اگر مردم منتظر فرصتی برای ابراز کینه و خشم خویش نبودند بدون تردید هیچ نیروئی نمیتوانست دهها هزارتن از آنها را با چنین شورش و جانبازی بمیدان نبرد با محمد رضاشاه بکشاند... آنچه هم میهنان ما را به جنبش خردادماه برانگیخت چیز دیگری جز خواست دیرینه آنها یعنی سقوط رژیم محمد رضاشاه نبود.

بدیهی است اثری چنین ارزنده مانند «تاریخ نوین ایران» که مختصر منظره‌ای از آن در اینجا داده شد به تجدید چاپ‌های متعددی احتیاج پیدا خواهد کرد. امیدواریم در نخستین تجدید چاپ، این نقص نیز که میتواند تساحدی از ارزش اثر بکاهد برطرف گردد.

ع. کامبخش